

Flavius ROVINARU
Larisa KANTO

Mihaela ROVINARU
Marcel PÎRVU

MICROECONOMIE

-de la teorie la practică-

Presă Universitară Clujeană

FLAVIUS ROVINARU | MIHAELA ROVINARU |

LARISA KANTO | MARCEL PÎRVU

MICROECONOMIE

- de la teorie la practică -

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2025

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Elena-Dana Bako

Conf. univ. dr. Cătălin Postelnicu

ISBN 978-606-37-2625-5

© 2025 Autorii volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorilor, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./Fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

CUPRINS

Capitolul 1.	ECONOMIE. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	5
Capitolul 2.	ACTIVITATEA, TREBUINȚELE, INTERESELE ECONOMICE	13
Capitolul 3.	COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI.....	21
Capitolul 4.	CEREREA DE MĂRFURI.....	33
Capitolul 5.	COMPORTAMENTUL PRODUCĂTORULUI	43
Capitolul 6.	COSTURILE DE PRODUCȚIE.....	57
Capitolul 7.	PROFITUL.....	67
Capitolul 8.	OFERTA DE MĂRFURI.....	75
Capitolul 9.	PREȚURILE DE VÂNZARE ȘI CONCURENȚA ECONOMICĂ	85
	RĂSPUNSURI	95
	BIBLIOGRAFIE	103
	ANEXĂ.....	105

CAPITOLUL 1. ECONOMIE. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1. Ce este știința economică
2. Care sunt structurile întâlnite în studiul economiei
3. Opinii despre obiectul de studiu al științei economice
4. Evoluția gândirii economice
5. Instrumente utilizate în analiza economiei
6. Caracterul logic al economiei

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Știința economică – ansamblu concret de noțiuni, idei, teorii, doctrine în domeniul observării și analizării acțiunilor și faptelor economice, de judecăți de valoare asupra acestora. Alături de componenta teoretică regăsim aici și un bogat aparat practic format din totalitatea tehnicilor și procedeele de comensurare, gestionare și impulsționare a activității economice în general.

Obiectul de studiu al științei economice – este interpretat în mod diferit de la un autor la altul (*Vezi manualul de Microeconomie*); o opinie des întâlnită este însă aceea că obiectul de studiu al științei economice îl constituie modul de gestionare și întrebuințare a resurselor rare, limitate, în scopul satisfacerii cât mai complete a unor trebuințe din ce în ce mai numeroase și diversificate.

Microeconomie – componentă a științei economice care studiază fenomenele, procesele, acțiunile și comportamentele individuale ale diverselor entități economice, la nivelul menajelor (familiilor), firmei sau cel mult al unei industrii. Studiază atât comportamentul producătorilor cât și al consumatorilor, pe baza rezultatelor desprinse explicând funcționarea generală a sistemului economic în ansamblul său.

Mezoeconomie – componentă a științei economice care face trecerea de la microeconomie la macroeconomie având ca domeniu principal de analiză sectoare ale economiei naționale (primar, secundar, terțiar), ramuri de activitate (chimie, metalurgie, panificație, etc.) sau chiar activitatea economică a unei anumite regiuni economice.

Macroeconomia – componentă a științei economice care are drept obiect de analiză structura, funcționalitatea și comportamentul de ansamblu al economiei ca sistem. Face posibilă surprinderea mecanismului de funcționare al economiei naționale, echilibrele și dezechilibrele economice existente, perioadele de expansiune sau recesiune economică, politicile macroeconomice, relațiile economice între diferite economii naționale.

Mondoeconomia – componentă a științei economice care analizează procesele, faptele și comportamentele entităților economice la nivel global.

Fenomen economic – elemente, legături, forme de manifestare exterioare, apărute la suprafața vieții și realității economice, percepute în mod direct de către oameni (ex: nivelul prețurilor, penuria de mărfuri pe piață, acte de vânzare-cumpărare, etc).

Proces economic – transformarea cantitativă, calitativă, structurală și cuantificabilă a unui anumit fenomen economic, în timp și spațiu. Interferează cu alte tipuri de procese cu caracter neeconomic: sociale, politice, ecologice, culturale, etc.

Funcție – expresie matematică care are rolul de a surprinde relațiile dintre fenomenele sau procesele economice, tendințele lor evolutive, efectele pe care acestea le induc în cadrul activității economice (funcția de producție, funcția cererii, funcția consumului etc).

Indicator economic – expresia numerică a laturii cantitative a fenomenelor și proceselor economice, în condiții concrete de spațiu și timp. Există sub o multitudine de forme în funcție de caracteristica fenomenului la care se referă: în mărimi absolute sau relative, mărimi medii sau indici (ex: indicatorul dezvoltării umane).

Indice – expresie numerică obținută prin compararea a două niveluri ale aceluiași indicator, proces sau fenomen la două momente diferite de timp, cu rolul de a evidenția variația temporală sau spațială a indicatorului la care se referă (ex: indicele prețului). De regulă se exprimă sub forma procentelor.

Variabilă economică – mărime numerică al cărei nivel se poate modifica în timp și spațiu (ex: preț, profit, venit, cost, investiții, import etc).

Lege economică – legătură de interdependență, funcțională, de durată care se manifestă între actele, faptele și comportamentele indivizilor, în activitățile economice. Apar independent de voința indivizilor; având un caracter obiectiv acționează în mod independent față de dorința celor vizați, imprimând orientări generale pentru societate.

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Economia politică face parte din categoria:

- a) științelor sociale;
- b) științelor pur teoretice;
- c) științelor fără aplicabilitate practică;
- d) științelor socio-exacte.

R:

2. Economia politică este:

- a) o știință;
- b) o disciplină;
- c) o ramură economică;
- d) nici una din variantele de mai sus.

R:

3. Economia politică este considerată o știință deoarece:

- a) are propriile clasificări;
- b) are propriile concepte;
- c) are propriul obiect de studiu;
- d) toate cele de mai sus.

R:

4. Nu poate fi considerat obiect de studiu al economiei politice:

- a) bogăția;
- b) bunăstarea fizică a omului;
- c) relațiile economice dintre oameni;
- d) analiza comportamentului uman în condițiile utilizării resurselor nelimitate.

R:

5. Economia politică este știința care:

- a) studiază relațiile dintre input – urile și output – urile unui sistem economic, în scopul alocării optime a resurselor necesare;
- b) reliefează totalitatea fenomenelor și proceselor care apar și se manifestă între actori pe scena internațională;
- c) creează oportunități celor care cercetează viitorul economic;
- d) studiază comportamentul omului în raport cu ceilalți oameni, din punct de vedere economic.

R:

6. Întrebările fundamentale ale economiei sunt:

- a) ce să se producă, cât, cum și pentru cine, în condițiile unor resurse nelimitate și nevoi limitate;
- b) ce să se producă, cât, cum și pentru cine, în condițiile unor resurse limitate și nevoi nelimitate;
- c) ce să se producă, când, cum și pentru cine, în condițiile unor resurse limitate și nevoi nelimitate;
- d) ce să se producă, când, cum și pentru cine, în condițiile unor resurse nelimitate și nevoi limitate.

R:

7. Totalitatea fenomenelor și proceselor desfășurate la nivelul agenților economici primari este studiată de către:

- a) mezoconomie;
- b) microconomie;
- c) mondoeconomie;
- d) macroconomie.

R:

8. Legăturile existente între sectoarele și ramurile economice sunt reliefate de către:

- a) mezoconomie;
- b) microconomie;
- c) mondoeconomie;
- d) macroconomie.

R:

9. Comportamentul economiei în ansamblul său este abordat de către:

- a) mezoconomie;
- b) microconomie;
- c) mondoeconomie;
- d) macroconomie.

R:

10. Abordarea de ansamblu, sistemică a economiilor naționale aparține:

- a) mezoeconomiei;
- b) microeconomiei;
- c) mondoeconomiei;
- d) macroeconomiei.

R:

11. Trecerea de la nivel de agent economic la nivel de economie națională este abordată de către:

- a) mezoeconomie;
- b) microeconomie;
- c) mondoeconomie;
- d) macroeconomie.

R:

12. Microeconomia studiază:

- a) totalitatea *fenomenelor și proceselor* desfășurate la nivelul agenților economici privați;
- b) totalitatea *fenomenelor și proceselor* desfășurate la nivelul agenților economici primari;
- c) legăturile existente între sectoarele, ramurile economice și agenții economici;
- d) toate cele menționate mai sus.

R:

13. Macroeconomia studiază:

- a) totalitatea *fenomenelor și proceselor* desfășurate la nivelul agenților economici publici;
- b) totalitatea *fenomenelor și proceselor* desfășurate la nivelul economiei naționale, în ansamblul său;
- c) legăturile existente între sectoarele și ramurile economice;
- d) nici una dintre variantele de mai sus.

R:

14. Inducția este o metodă care presupune:

- a) inducerea unor concepte utilizatorului;
- b) trecerea de la general la particular;
- c) trecerea de la particular la general;
- d) desprinderea unor concluzii.

R:

15. Deducția este o metodă care presupune:

- a) deducerea unor concepte din analiza cazurilor particulare;
- b) trecerea de la general la particular;
- c) trecerea de la particular la general;
- d) desprinderea unor concluzii.

R:

16. Raționamentul care pornește de la aspectele simple, particulare și duce la generalizare se numește:

- a) raționalizare economică;
- b) inducție;
- c) deducție;
- d) sinteză.

R:

17. Raționamentul care pornește de la aspectele generale și coboară la nivel particular se numește:

- a) particularizare economică;
- b) inducție;
- c) deducție;
- d) individualizare.

R:

18. Mondoconomia studiază:

- a) procesele, faptele și comportamentele entităților economice la nivel global;
- b) totalitatea *fenomenelor și proceselor* desfășurate la nivelul economiilor naționale;
- c) procesele, faptele și comportamentele entităților economice naționale aflate în relații de interdependență;
- d) toate variantele sunt corecte.

R:

19. Analizând actele economice individuale, aceasta se va realiza la nivel:

- a) microeconomic;
- b) macroeconomic;
- c) mondoeconomic;
- d) actele individuale nu fac parte din nici una din cele enumerate mai sus;
- e) empiric.

R:

20. Legile economice sunt:

- a) toate actele normative care se referă la domeniul economic;
- b) legături necesare, esențiale, generale, repetabile și relativ stabile ale realității economice;
- c) legături de interdependență, funcțională, de durată care se manifestă între actele, faptele și comportamentele indivizilor, în activitățile economice;
- d) toate actele normative care reglementează activitățile economice specifice agenților economici din fiecare țară.

R:

21. Legile economice au ca trăsături:

- a) repetabilitatea;
- b) caracterul instabil;
- c) necesitatea;
- d) toate cele de mai sus.

R:

22. În funcție de durata acțiunii lor, legile economice pot fi:

- a) totale;
- b) perpetue;
- c) generale;
- d) tendențioase;
- e) comune.

R:

23. Legea rarității resurselor are un caracter:

- a) tendențios;
- b) general;
- c) comun;
- d) nu există o astfel de lege.

R:

24. Legile economice diferă de legile naturale prin:

- a) sfera de acțiune;
- b) durata de acțiune;
- c) Pdinamică – adică posibilitatea de modificare a conținutului;
- d) caracterul general.

R:

25. Care este valoarea de adevăr a următoarelor afirmații:

- a) Legile economice sunt legi obiective;
- b) Legile economice sunt legi naturale;
- c) Pentru a folosi legile economice, trebuie mai întâi să consulți un jurist;
- d) Pentru a folosi legile economice trebuie mai întâi să le cunoști;
- e) Pentru a folosi legile economice trebuie să ai studii de specialitate.

R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Variația absolută: $\Delta X = X_1 - X_0$

unde: ΔX – variația absolută

Variația relativă (procentuală):

$$\Delta\%X = \frac{X_1}{X_0} \cdot 100 - 100 = \frac{(X_1 - X_0)}{X_0} \cdot 100 = \frac{\Delta X}{X_0} \cdot 100$$

Observație:

- 1. Dacă** $\Delta\%X > 0 \Rightarrow$ creșterea relativă a indicatorului X față de perioada 0; valoarea lui $\Delta\%X$ reprezintă procentul cu care indicatorul X a crescut; ($X_1 > X_0$).
- 2. Dacă** $\Delta\%X < 0 \Rightarrow$ scăderea relativă a indicatorului X față de perioada 0; valoarea lui $\Delta\%X$ reprezintă procentul cu care indicatorul X a scăzut; ($X_1 < X_0$).
- 3. Dacă** $\Delta\%X = 0 \Rightarrow$ indicatorul X își păstrează valoarea constantă (nemodificată la cele două momente de timp, t_0 și t_1); ($X_1 = X_0$).

Indicele de creștere:

$$I_X = \frac{X_1}{X_0} \cdot 100$$

unde: I_X – indice de creștere
 X_1, X_0 – indicatori
 X_1 – valoarea în perioada curentă (la momentul t_1)
 X_0 – valoarea în perioada de bază sau de referință (la momentul t_0)

Observație:

$$\Delta\%X = I_x - 100$$

Reține:

Procentul - a 100-a parte dintr-un întreg

Modificare procentuală – modificare cu X% față de perioada de referință și ne raportăm, întotdeauna, la un întreg.

Creștere procentuală $\neq$ creștere cu puncte procentuale.

APLICAȚII

1. O firmă de automobile a înregistrat în anul precedent încasări totale în valoare de 187 mil. u.m., iar în anul curent încasări de 252,5 mil. u.m. Cum s-au modificat, absolut și relativ, încasările totale ale firmei respective în intervalul analizat?

2. În anul curent, venitul unui individ este 5000 u.m. Determinați creșterea procentuală a venitului său, știind că în prezent este cu 1000 u.m. mai mare decât venitul pe care îl avea în perioada de bază.
  3. În anul precedent, într-o companie, erau angajați 2456 muncitori. Din cauza situației financiare, compania a fost nevoită să renunțe la 491 muncitori. Determinați evoluția numărului de muncitori ai companiei respective în mod absolut și relativ.
  4. În anul precedent, prețul barilului de petrol a fost de 90 dolari/baril. Să se determine prețul barilului de petrol în anul curent, știind că indicele său de evoluție în intervalul de timp analizat este de 135%.
  5. Prețul bunului X s-a dublat comparativ cu anul trecut, devenind 900 u.m. Calculați nivelul său în anul anterior și determinați modificarea sa absolută. Precizați care este creșterea procentuală a acestui preț și indicele său de variație.
  6. În anul 2025 venitul unui individ este 3.000 u.m., cu 25% mai mare decât în 2024. Cât a fost venitul său în anul 2024?
  7. În anul 2025 venitul unui individ este 3.000 u.m., iar în 2024 a fost cu 25% mai mic decât cel din 2025. Cât a fost venitul în 2024?
  8. În anul 2024, rata anuală a dobânzii a fost 20%, iar în anul 2025 aceasta a crescut cu 4%. Care este noul nivel al ratei anuale a dobânzii?
  9. În anul 2024 rata anuală a dobânzii a fost 20%, iar în anul 2025 aceasta a crescut cu 4 puncte procentuale. Care este noul nivel al ratei anuale a dobânzii?
  10. Într-un an, salariul mediu pe economie a crescut cu 8% în prima jumătate a anului, și cu 12% în a doua jumătate a anului. Care a fost creșterea totală înregistrată în anul respectiv?
  11. Valoarea acțiunilor unei firme a crescut în luna aprilie cu 20% iar în luna mai a scăzut cu 15%. Care a fost evoluția valorii acestor acțiuni în intervalul de timp analizat?
  12. Producția unei firme a scăzut în primul semestru cu 25%, pentru ca în semestrul următor să crească cu 25%. Care a fost evoluția producției firmei în anul respectiv?
-

CAPITOLUL 2.

ACTIVITATEA, TREBUINȚELE, INTERESELE ECONOMICE

1. Ce este activitatea economică
2. Care sunt trăsăturile activității economice
3. Relația activitate economică – activități umane
4. Rezultatele activității economice
5. Ce sunt agenții economici
6. Trebuințe și interese economice
7. Legități de formare a trebuințelor
8. Ce sunt resursele
9. Frontiera posibilităților de producție

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Activitatea economică – formă a activității umane, proces fundamental, complex și indispensabil prin care indivizii, utilizând un sumum de factori materiali (resurse, materii prime, utilaje) și imateriali (informații, rețete de fabricație), realizează producția, distribuția, circulația și consumul de bunuri economice în funcție de nevoile și interesele lor.

Producția – proces economic organizat, conștient, al cărui obiect îl constituie crearea de bunuri economice materiale și servicii destinate pieței.

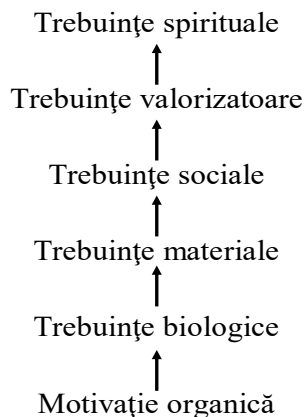
Rezultate economice – efecte utile obținute prin intermediul combinării și utilizării factorilor de producție (în cadrul proceselor economice de producție), destinate satisfacerii trebuințelor umane sau ale societății în general, concretizate în bunuri economice materiale și servicii.

Agent economic – persoană sau grupuri de persoane care îndeplinesc funcții bine definite în toate sectoarele vieții economice; entități economico-sociale recunoscute ca atare, care concep și promovează acțiuni menite să satisfacă propriile interese.

Nevoile umane – dorințele, așteptările subiective ale oamenilor de a-și însuși anumite bunuri economice, aflate într-o permanentă creștere și diversificare în funcție de nivelul de cultură, civilizație și dezvoltare economică al societății. Datorită dinamicii și volumului avut sunt un motor al activității economice.

Trebuințele umane – dorințe obiective, necesare vieții indivizilor îndreptate în sensul însușirii acelor bunuri care au capacitatea de a le satisface și pentru care există mijloacele necesare obținerii lor. După unele opinii trebuințele nu sunt altceva decât nevoi umane înteipărite în conștiința oamenilor și intrate în obiceiurile și tradițiile de consum, primind astfel un caracter obiectiv.

Etapele apariției și satisfacerii trebuințelor umane

Interese economice – manifestări provenite din conștientizarea trebuințelor umane, devenite mobiluri, care determină indivizii să adopte anumite comportamente în vederea dobândirii bunurilor necesare satisfacerii trebuințelor în discuție. Sunt un element important în cadrul mecanismului economic constituindu-se într-un stimul al activității și acțiunilor umane în general și a celor economice în particular.

Resurse economice – totalitatea elementelor, împrejurărilor și premiselor utilizate sau utilizabile (în mod direct sau indirect) la producerea de bunuri economice (resursele nu trebuie confundate cu bunurile). În categoria resurselor regăsim: resurse umane, resurse naturale, resurse derivat, etc.

Frontiera posibilităților de producție – reprezentare grafică ce evidențiază diferitele combinații posibile de producție a două bunuri economice care pot fi realizate prin utilizarea deplină și la capacitate a aceluiași volum disponibil de resurse economice date.

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Despre activitatea economică se poate spune că:
  - a) reprezintă un proces fundamental și complex;
  - b) reflectă ansamblul acțiunilor și deciziilor indivizilor privitoare la atragerea și utilizarea resurselor economice;
  - c) are o motivație și un obiectiv final;
  - d) toate variantele sunt corecte.

R:
2. Scopul activității economice este:
  - a) satisfacerea nevoilor indivizilor;
  - b) satisfacerea trebuințelor comunității;
  - c) producerea de bunuri economice;
  - d) toate variantele sunt corecte.

R:

3. Desfășurarea activității economice presupune numai existența:
a) muncitorilor;
b) patronilor;
c) actorilor sau agenților economici;
d) nici una dintre variante nu e corectă.
- R:
4. După funcția lor principală și natura resurselor pe care le utilizează, agenții economici pot fi clasificați în:
a) gospodării, întreprinderi, administrații financiare și organisme cu scop non-lucrativ;
b) întreprinderi, administrații publice, instituții financiare și organisme cu scop non-profit;
c) gospodării, întreprinderi și administrații publice;
d) gospodării, întreprinderi, administrații publice, instituții financiare și organisme cu scop non-lucrativ.
- R:
5. În funcție de natura activității, în activitatea economică întâlnim:
a) sectoare;
b) ramuri;
c) profiluri;
d) sub-ramuri.
- R:
6. Activitatea economică se împarte în ramuri, având drept criteriu:
a) natura activității;
b) specificul activității;
c) destinația activității;
d) complexitatea activității.
- R:
7. Activitatea economică se împarte în sectoare, având drept criteriu:
a) natura activității;
b) specificul activității;
c) destinația activității;
d) complexitatea activității.
- R:
8. Printre factorii care influențează direct activitatea economică se găsesc:
a) resursele economice;
b) trebuințele economice;
c) nevoile (trebuințele) economice;
d) toate variantele sunt corecte.
- R:
9. După natura lor, trebuințele nu pot fi:
a) somatice;
b) materiale;
c) spirituale;
d) sociale;
e) generale.
- R:
10. După subiecții lor, trebuințele nu pot fi:
a) generale;
b) individuale;
c) naționale;
d) de grup.
- R:

11. După aria de manifestare, trebuințele nu pot fi:
a) locale;
b) regionale;
c) naționale;
d) multinaționale;
e) individuale.
- R:
12. După posibilitatea satisfacerii, trebuințele pot fi:
a) solvabile;
b) parțial solvabile;
c) insolubile;
d) toate variantele sunt corecte.
- R:
13. Caracterul obiectiv este specific:
a) tuturor trebuințelor umane;
b) doar trebuințelor economice;
c) nevoilor fiziologice;
- R:
14. Diferența dintre trebuințe și nevoi este:
a) nevoile sunt obiective, iar trebuințele subiective;
b) nevoile sunt subiective, iar trebuințele obiective;
c) nu există diferență între nevoi și trebuințe.
- R:
15. Despre nevoi nu se poate spune că:
a) au caracter dinamic;
b) au caracter static;
c) sunt complementare;
d) sunt concurente.
- R:
16. Trebuințele în general sunt:
a) subiective;
b) statice;
c) au aceeași elasticitate;
d) obiective.
- R:
17. Raportul dintre intensitatea cu care se manifestă o trebuință și gradul ei de satisfacere este unul:
a) direct proporțional;
b) invers proporțional;
c) de substituție;
- R:
18. Purtătorii intereselor economice sunt:
a) indivizii;
b) numai firmele cu caracter economic;
c) comunitățile umane;
d) numai cei ce acționează în sfera economică.
- R:
19. Între trebuințe și interesele economice există următoarea relație:
a) interesele sunt sinonime cu trebuințele;
b) interesele reprezintă trebuințe conștientizate;
c) trebuințele reprezintă interese conștientizate;
d) nu există nici o relație.
- R:

20. Precizați valoarea de adevăr a următoarelor afirmații:

Trebuințele cresc și se diversifică indiferent de evoluția societății umane.	
Trebuințele interacționează între ele, neputând exista izolate, alcătuind un sistem al trebuințelor umane.	
Intensitatea cu care se manifestă aceeași trebuință poate să fie diferită, mai mare sau mai redusă (elasticitatea trebuințelor).	
Trebuințele nu pot fi substituibile sau concurente.	
Trebuințele descresc în intensitate pe măsură ce se satisfac, până când ating punctul de saturație, doar uneori.	
Orice trebuință se stinge prin saturație și nu mai apare.	
Aceeași trebuință se manifestă întotdeauna cu aceeași intensitate.	
Aceeași trebuință nu poate apărea la mai mulți indivizi în același timp.	
Doar câțiva oameni pot să își satisfacă toate trebuințele.	
Toată lumea poate să își satisfacă toate trebuințele.	

21. Una dintre caracteristicile resurselor este aceea că:

- a) sunt limitate;
- b) sunt nelimitate;
- c) pot fi găsite oriunde;
- d) nu necesită efort pentru a fi utilizate.

R:

22. Raritatea resurselor nu este determinată de:

- a) cauze naturale;
- b) cauze tehnice;
- c) cauze religioase;
- d) cauze economice;
- e) cauze sociale.

R:

23. Legea rarității resurselor se referă la faptul că:

- a) volumul, structura și calitatea resurselor și a bunurilor se modifică în același ritm cu volumul, structura și intensitatea trebuințelor;
- b) volumul, structura și calitatea resurselor și a bunurilor se modifică mai încet decât volumul, structura și intensitatea trebuințelor;
- c) volumul, structura și calitatea resurselor și a bunurilor se modifică mai rapid decât volumul, structura și intensitatea trebuințelor;
- d) nu există legătură între resurse și trebuințe.

R:

24. Curba sau frontiera posibilităților de producție reflectă:

- a) ansamblul cantităților maxime din cele două bunuri care ar putea fi produse, utilizând întreg volumul de resurse disponibil;
- b) ansamblul cantităților maxime din cele două bunuri care ar putea fi produse, dar fără a utiliza întreg volumul de resurse;
- c) ansamblul cantităților din două produse ce ar putea fi obținute la un moment dat;
- d) ansamblul cantităților maxime din cele două bunuri care se pot produce pentru a satisface cererea națională.

R:

25. O modificare a posibilităților de producție apare atunci când:
a) se modifică volumul de resurse disponibil;
b) se modifică tehnologia de fabricație disponibilă;
c) se modifică cererea pentru bunurile respective;
d) toate variantele de mai sus sunt corecte.
- R:
26. Creșterea volumului de resurse disponibile, în condițiile în care celelalte date rămân neschimbate, va determina:
a) deplasarea C.P.P. spre stânga, paralel cu cea inițială;
b) deplasarea C.P.P. spre dreapta, paralel cu cea inițială;
c) nici o modificare;
d) deplasarea spre dreapta pentru un bun și nici o modificare pentru celălalt.
- R:
27. Scăderea volumului de resurse disponibile, în condițiile în care celelalte date rămân neschimbate, va determina:
a) deplasarea C.P.P. spre stânga, paralel cu cea inițială;
b) deplasarea C.P.P. spre dreapta, paralel cu cea inițială;
c) nici o modificare;
d) aplatarea C.P.P.
- R:
28. Îmbunătățirea tehnologiei de fabricație pentru bunul X , va determina:
a) deplasarea C.P.P. spre stânga, paralel cu cea inițială;
b) deplasarea C.P.P. spre dreapta, paralel cu cea inițială;
c) deplasarea spre dreapta pentru un bunul X și deplasarea spre stânga pentru celălalt bun;
d) deplasarea spre dreapta pentru un bunul X și nici o modificare pentru celălalt bun;
e) nici o modificare.
- R:
29. Îmbunătățirea tehnologiei pentru ambele va determina:
a) deplasarea C.P.P. spre dreapta, paralel cu cea inițială;
b) deplasarea spre stânga pentru bunul X și spre dreapta pentru bunul Y;
c) deplasarea spre dreapta pentru un bunul X și deplasarea spre stânga pentru celălalt bun;
d) deplasarea spre dreapta a C.P.P. în funcție de perfecționarea tehnologiei de fabricație.
- R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

APLICAȚII

1. O economie națională are ca unică resursă forța de muncă. Volumul total de care dispune economia respectivă este de 1.500 ore muncă. Dacă pentru realizarea unei perechi de pantofi sunt necesare 3 ore muncă, iar pentru realizarea unei pâini sunt necesare 0,75 ore muncă, trasați frontiera posibilităților de producție. Ce se întâmplă în cazul în care crește productivitatea muncii astfel încât pentru fabricarea unei perechi de pantofi sunt necesare doar 2 ore muncă?
2. Într-o economie națională, în agricultură se produc doar două categorii de cereale: grâu și orz, tabelul următor prezentând diferitele alternative de producție. Trasați graficul frontierei

posibilităților de producție pentru combinațiile prezentate și indicați o combinație posibil de realizat și una care nu poate fi produsă cu ajutorul volumului de resurse existent.

Grâu (mil. tone)	16	14	12	10	8	6	4	2	0
Orz (mil. tone)	0	2,5	6	8	10	11,5	13	13,5	14

3. Pentru două bunuri, x și y , frontiera posibilităților de producție este dată de ecuația: $y = -2x + 8$
- Trasați graficul frontierei posibilităților de producție.
  - Precizați dacă combinația formată din 3 bucăți din x și 2 bucăți din y se găsește pe frontieră.
  - Indicați o combinație posibil însă inefficient de realizat și una imposibil de produs în condițiile volumului de resurse existent.
-

CAPITOLUL 3. COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI

1. Ce sunt bunurile libere, bunurile economice, mărfurile
2. Utilitatea mărfurilor
3. Curbele de indiferență
4. Rata marginală de substituție
5. Linia bugetului
6. Echilibrul (optimul) consumatorului

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Bunuri libere – acea categorie a bunurilor în general care nu ridică probleme de disponibilitate sau de apropiere; găsindu-se în cantități superioare trebuințelor indivizilor aceștia nu trebuie să facă un efort material pentru a le obține. Cu toate acestea bunurile libere sunt utile și de cele mai multe indispensabile indivizilor (ex: lumina solară, aerul, etc).

Bunuri economice – acea categorie a bunurilor în general care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: existența unei trebuințe umane concrete care să motiveze fabricarea respectivului bun, accesul la resursele necesare creării bunului, capacitatea bunului de a se face util. Se diferențiază față de bunurile libere prin faptul că sunt rezultat al unui efort uman dar și prin faptul că sunt insuficiente în raport cu trebuințele pe care le satisfac (ex: carburanții, mobilierul, autoturismul, etc).

Marfa – bun economic care servește producției sau satisfacerii nevoilor oamenilor, destinat vânzării-cumpărării prin tranzacții de piață. Mărfurile nu au o valoare de întrebuințare pentru producător-vânzător, în schimb au utilitate pentru consumator-cumpărător.

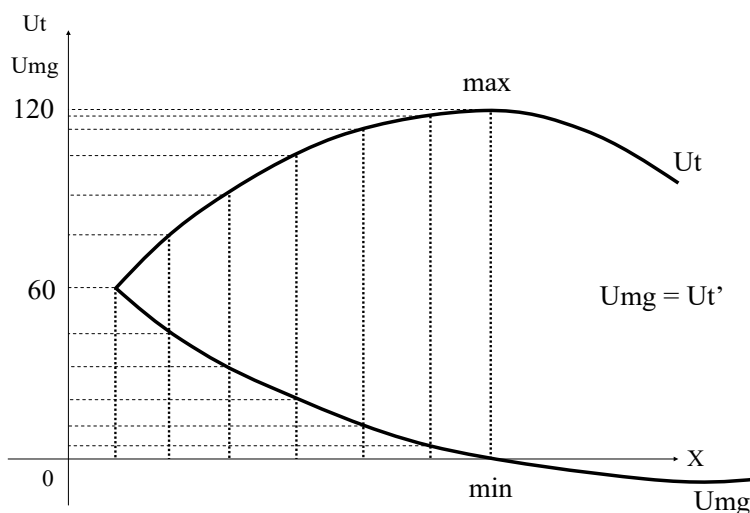
Utilitate (economică) – capacitatea reală sau presupusă a unui bun de a satisface o nevoie umană prin folosirea sa în producție sau în consumul final, personal. Utilitatea este dată de proprietățile, însușirile (fizice, chimice, estetice) proprii fiecărui bun. De regulă aprecierea utilității are un conținut subiectiv, acesta fără să excludă existența unor elemente obiective din această apreciere.

Utilitate (economică) totală – satisfacția resimțită de un individ în urma consumului unor cantități succesive dintr-un bun sau din bunuri diferite într-o perioadă de timp.

Utilitate (economică) individuală (unitară) – satisfacția adusă de consumul unei unități (doze, porțiuni) dintr-un bun oarecare într-o perioadă de timp.

Utilitate (economică) marginală – concept cheie în gândirea neoclasică, semnificând satisfacția, prețuirea pe care un consumator oarecare o acordă ultimei cantități (doze, lot, unități) consumate dintr-un bun economic. Este interpretată și ca *spor* al utilității totale resimțit prin consumarea unei doze suplimentare dintr-un bun economic.

Relația dintre utilitatea totală și cea marginală

Comensurarea cardinală a utilității – modalitate de apreciere a utilității economice, fundamentată pe ipoteza că fiecare individ este capabil să atașeze un număr cardinal, care să măsoare satisfacția ce o resimte prin obținerea și consumarea fiecărei doze dintr-un bun economic dat, sau a unor combinații de doze din bunuri diferite.

Comensurarea ordinală a utilității – ipoteza de bază a concepției pornește de la premisa că nu este necesară măsurarea utilității fiecărei doze în parte din bunul consumat, ci este suficientă doar ordonarea preferințelor consumatorului. Consumatorul este capabil să compare mai multe programe (coșuri) de consum și să le ordoneze după preferințele sale individuale și după posibilitățile pe care le are (venit, buget).

Valoarea – termen prin care se încearcă exprimarea calității, însușirii unui bun de a satisface o nevoie, de a fi util, respectiv de a fi schimbat pe alte bunuri economice.

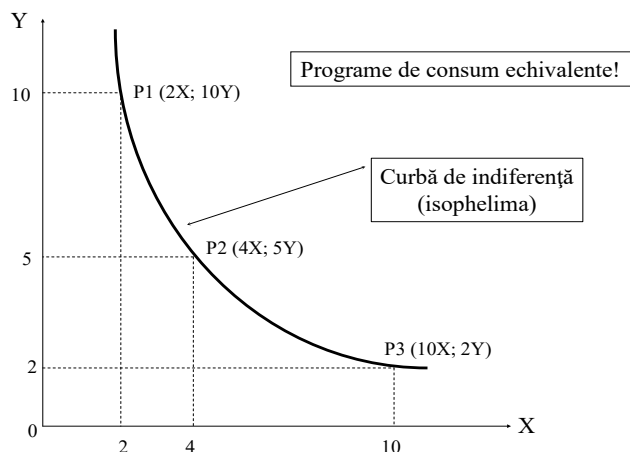
Valoarea muncă (obiectivă) – valoarea mărfii este dată de cantitatea de muncă trecută sau prezentă încorporată într-o marfă oarecare.

Valoarea utilitate (subiectivă) – presupune faptul că valoare mărfii se determină exclusiv pe seama utilității marginale obținută în urma consumului unor părți din respectiva marfă.

Valoarea de întrebuințare – capacitatea unui anumit bun de a satisface o trebuință umană concretă. Este apreciată de regulă în mod *subiectiv*, manifestându-se în mod diferit de la un individ la altul.

Valoarea de schimb – aceea componentă a valorii mărfurilor care se manifestă în termenii capacității unei mărfi de a fi schimbată pe o alta. Are un determinism dual, obiectivo-subiectiv, expresia monetară devenind *prețul relativ*.

Curbele de indiferență – denotă ansamblul combinațiilor de cantități din mai multe bunuri care permit obținerea aceluiași nivel de satisfacție pentru consumator; pe suprafața unei curbe de indiferență se înregistrează același nivel de utilitate (sporul de utilitate este nul, programele de consum alese fiind considerate echivalente).

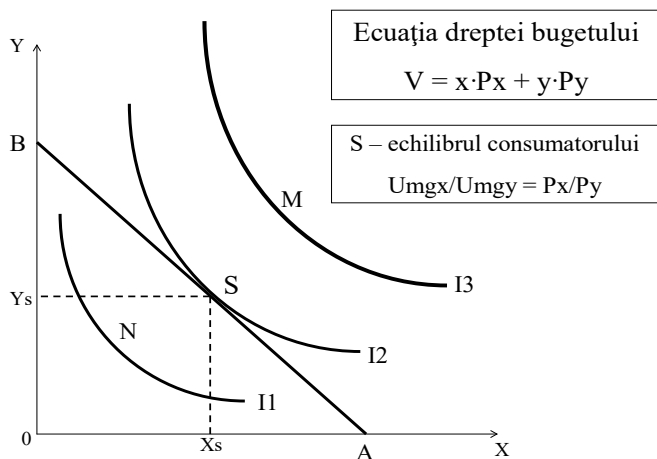

Rata marginală de substituție între bunurile de consum – este un instrument de analiză a comportamentului consumatorului, care la un nivel dat al utilității totale poate înlocui în consum în anumite proporții bunul y cu bunul x, sau invers, utilitatea totală resimțită rămânând aceeași.

De exemplu presupunem că un consumator obține aceeași utilitate totală maximă în următoarele variante de combinare (programe de consum): a) 2x și 10y; b) 4x și 5y; c) 10x și 2y. În acest caz consumatorului îi va fi indiferent ce program de consum alege (utilitatea totală fiind maximă în toate cele trei ipoteze), însă pentru a obține o unitate suplimentară din bunul X va trebui să renunțe la o anumită cantitate din bunul Y.

Linia bugetului(AB) – desemnează toate programele de consum (combinațiile cantităților maxime din două bunuri), posibil de realizat, la prețurile date și în condițiile cheltuirii integrale a venitului disponibil (dreapta posibilităților de consum).

Echilibrul (optimul) consumatorului -

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Bunurile economice sunt:
  - a) rezultatul procesului de unire și combinare a factorilor naturali și cumulați;
  - b) rezultatul procesului de producție;
  - c) o formă concretă a bunurilor în general;
  - d) toate răspunsurile sunt corecte.

R:
2. Bunurile, în general, sunt:
  - a) lucruri ce au proprietatea de a satisface trebuințele obiective ale oamenilor;
  - b) lucruri, obiecte, etc. care sunt utile omului;
  - c) tot ceea ce folosește omul în satisfacerea trebuințelor;
  - d) lucruri, obiecte, etc. care au proprietatea de a satisface o trebuință umană.

R:
3. Bunurile fungibile sunt:
  - a) bunurile obiectuale;
  - b) cele care se consumă integral în decursul unei singure utilizări;
  - c) cele care se consumă în mai multe cicluri de producție;
  - d) bunurile durabile;
  - e) bunurile nedurabile.

R:
4. Bunurile nonfungibile se mai numesc:
  - a) bunuri durabile;
  - b) bunuri nedurabile;
  - c) bunuri de unică folosință;
  - d) bunuri libere.

R:
5. Bunurile care satisfac trebuințele de consum se mai numesc:
  - a) bunuri de subzistență;
  - b) bunuri consumabile;
  - c) bunuri directe;
  - d) satisfactori.

R:
6. Bunurile care servesc la producerea altor bunuri se mai numesc:
  - a) bunuri consumabile;
  - b) bunuri de producție;
  - c) prodfactori;
  - d) bunuri indirecte.

R:
7. Marfa este:
  - a) orice bun care ajunge la consumator;
  - b) orice produs care se produce și ajunge la consumator;
  - c) orice bun economic care ajunge la consumator prin procesul de vânzare-cumpărare pe piață;
  - d) toate variantele sunt corecte.

R:
8. Care dintre următoarele afirmații referitoare la piață nu sunt adevărate:
  - a) reprezintă un spațiu economico – geografic;
  - b) este locul de manifestare și întâlnire a cererii cu oferta;
  - c) nu oferă posibilitatea de “de confruntare” agenților economici;

- d) reprezintă locul de încheiere al tranzacțiilor;
- e) nu poate fi numită “instituție economică”.

R:

9. După tipul mărfurilor tranzacționate întâlnim:

- a) piețe ale resurselor;
- b) piețe libere;
- c) piețe administrate;
- d) piețe ale bunurilor finale.

R:

10. După modul de acces pe piață al agenților economici întâlnim:

- a) piețe cu concurență perfectă;
- b) piețe cu concurență imperfectă;
- c) piețe libere;
- d) piețe reglementate.

R:

11. În cazul în care un consumator are de ales între două bunuri care au capacitatea de a satisface aceeași trebuință, acesta va opta pentru:

- a) bunul cu durata de viață cea mai mare;
- b) bunul cu prețul cel mai atractiv;
- c) bunul cu o utilitate superioară;
- d) bunul cel mai bine vândut pe piață.

R:

12. Utilitatea unui bun:

- a) este apreciată identic de către toți consumatorii acelui bun;
- b) depinde de prețul plătit în vederea achiziționării respectivului bun;
- c) este determinată obiectiv ținându-se seama de raportul preț – calitate;
- d) diferă de la un consumator la altul, având astfel o determinare subiectivă.

R:

13. Satisfacția adusă de fiecare doză (unitate) consumată independent dintr-un bun economic poartă numele de:

- a) utilitate totală;
- b) utilitate marginală;
- c) utilitate medie totală;
- d) utilitate individuală.

R:

14. Sporul de utilitate adus de consumul suplimentar al unei noi unități dintr-un bun economic definește:

- a) utilitatea totală;
- b) utilitatea marginală;
- c) utilitatea individuală;
- d) utilitate medie.

R:

15. Satisfacția totală resimțită de un consumator în urma consumării tuturor dozelor dintr-un bun economic oarecare, care se pot cumpăra la un moment dat cu ajutorul bugetului de care dispune un individ, poartă denumirea de:

- a) utilitate totală;
- b) utilitate individuală;
- c) utilitate marginală;
- d) utilitate finală.

R:

16. Utilitatea marginală:
- a) este întotdeauna o mărime pozitivă și crescătoare în raport cu utilitatea economică a unităților consumate anterior;
  - b) este egală cu zero atunci când nevoile de consum sunt integral satisfăcute;
  - c) este o mărime negativă și descrescătoare în raport cu utilitatea economică a unităților consumate anterior;
  - d) nu poate fi în nici o situație egală cu zero.

R:

17. Utilitatea marginală poate fi egală cu zero când:
- a) nevoile de consum nu sunt, încă, pe deplin satisfăcute;
  - b) prețul bunului crește;
  - c) nevoile de consum sunt integral satisfăcute (corespunzător stării de saturație);
  - d) utilitatea totală scade.

R:

18. Care dintre afirmațiile următoare, referitoare la utilitatea marginală, sunt adevărate:
- a) este întotdeauna pozitivă și crescătoare în raport cu utilitatea economică a unităților consumate anterior;
  - b) este crescătoare în raport cu utilitatea economică determinată de unitățile consumate anterior;
  - c) este negativă și descrescătoare în raport cu utilitatea economică determinată de unitățile consumate ulterior;
  - d) este descrescătoare în raport cu utilitatea economică denotată de unitățile consumate anterior.

R:

19. Faptul că utilitatea marginală ia valori negative înseamnă că:
- a) bunul consumat s-a deteriorat;
  - b) trebuie continuat consumul în ritm mai alert, pentru a ajunge din nou la valori pozitive ale utilității;
  - c) individul consumator trebuie să opteze pentru un bun substituibil;
  - d) consumatorul înregistrează insatisfacție (dezutilitate).

R:

20. Care este valoarea de adevăr a afirmației “Fiecare nouă unitate care se consumă dintr-un bun economic aduce o satisfacție mai mare”:
- a) adevărat, pentru că ea se adresează unei nevoi satisfăcute;
  - b) adevărat, întrucât ea se adresează unei nevoi fluctuante;
  - c) adevărat, deoarece ea se adresează unei trebuințe în creștere;
  - d) fals.

R:

21. Pe măsura consumării unor unități suplimentare dintr-un bun oarecare:
- a) utilitatea totală, marginală și individuală vor crește;
  - b) utilitatea totală și utilitatea marginală vor crește, în vreme ce utilitatea individuală scade;
  - c) utilitatea totală crește iar utilitatea individuală și cea marginală scad;
  - d) utilitatea totală, marginală și individuală vor descrește.

R:

22. Utilitatea marginală este întotdeauna pozitivă dar descrescătoare în raport cu utilitatea unităților anterior consumate. Această evoluție se datorează legii utilității marginale descrescătoare care are la bază:
- a) fenomenul de saturare apărut pe măsura creșterii cantității consumate dintr-un bun oarecare;
  - b) dorința indivizilor de a înlocui în consum anumite bunuri cu altele nou apărute pe piață, mai atractive din perspectiva raportului calitate-preț;
  - c) tendința de restrângere a consumului pe fondul raționalității economice;
  - d) raportul cerere-oferta.

R:

23. La baza stabilirii prețului pe piață a unui bun oarecare stă:
 a) utilitatea ultimei unități consumate din respectivul bun;
 b) utilitatea totală resimțită prin consumul tuturor unităților componente ale unui bun oarecare;
 c) utilitatea individuală;
 d) doar decizia producătorului respectivului bun.
- R:
24. Utilitatea este o însușire:
 a) extrinsecă;
 b) intrinsecă;
 c) cantitativă;
 d) calitativă a bunurilor economice.
- R:
25. Pe măsura consumării unor cantități suplimentare dintr-un bun oarecare utilitatea marginală:
 a) crește;
 b) descrește;
 c) rămâne constantă;
 d) crește până la un anumit nivel.
- R:
26. Pe măsura consumării unor cantități suplimentare dintr-un bun oarecare utilitatea totală:
 a) crește până la un anumit nivel;
 b) descrește;
 c) crește atâta timp cât se produce respectivul consum;
 d) scade ca urmare a scăderii utilității marginale.
- R:
27. Utilitatea totală:
 a) este mai mică decât utilitatea marginală;
 b) este întotdeauna egală cu utilitatea marginală și cea individuală;
 c) este obținută prin însumarea utilităților marginale cu cele individuale;
 d) este suma utilităților individuale.
- R:
28. Munca stă la baza enunțării:
 a) teoriei obiective a valorii;
 b) teoriei subiective a valorii;
 c) teoriei obiectivo-subiective a valorii;
 d) teoriei moderne a valorii.
- R:
29. Utilitatea stă la baza enunțării:
 a) teoriei obiective a valorii;
 b) teoriei subiective a valorii;
 c) teoriei obiectivo-subiective a valorii;
 d) teoriei clasice a valorii.
- R:
30. Posibilitățile de achiziționare a diferitelor cantități maxime din două bunuri diferite, în condițiile existenței unui buget dat, este reprezentată grafic cu ajutorul:
 a) curbei de indiferență a producătorului;
 b) curbei de izocost;
 c) curbei de izoutilitate;
 d) curbei de izoproduct.
- R:
31. Curbele de izoutilitate sunt:
 a) convexe în raport cu originea, reflectând descreșterea ratei marginale de substituție între două bunuri X și Y, din care se consumă cantitățile x și y;

- b) concave în raport cu originea, reflectând descreșterea ratei marginale de substituție între două bunuri X și Y, din care se consumă cantitățile x și y;
- c) concave în raport cu originea, reflectând creșterea ratei marginale de substituție între două bunuri X și Y, din care se consumă cantitățile x și y;
- d) convexe în raport cu originea, reflectând creșterea ratei marginale de substituție între două bunuri X și Y, din care se consumă cantitățile x și y.

R:

32. Pe suprafața aceleași curbe de indiferență (de izoutilitate), sporul de utilitatea totală resimțit de un consumator:
- a) diferă în funcție de poziționare pe suprafața respectivei curbe;
  - b) este crescător pe măsura creșterii consumului;
  - c) scade datorită acțiunii legii utilității marginale descrescătoare;
  - d) este întotdeauna nul.

R:

33. Linia posibilităților maxime de consum, demarcația dintre opțiunile accesibile și cele imposibile este reprezentată grafic prin intermediul:
- a) curbei de izocost;
  - b) dreptei bugetului;
  - c) curbei de izoutilitate;
  - d) curbei de izoproducție.

R:

34. Situația în care cumpărătorul își maximizează utilitatea totală, în condițiile constrângerilor existente (sporul venitului cheltuit integral și prețuri date ale mărfurilor) denumește:
- a) depășirea optimului producătorului;
  - b) optimul consumatorului;
  - c) optimul producătorului;
  - d) pragul final maxim de utilitate.

R:

35. În punctul de echilibru, de optim al consumatorului:
- a) raportul utilităților marginale ale unui bun X, respectiv ale unui bun Y, este egal cu raportul dintre prețurile lor unitare;
  - b) raportul utilităților marginale ale unui bun X, respectiv ale unui bun Y, este mai mare decât raportul dintre prețurile lor unitare;
  - c) raportul utilităților marginale ale unui bun X, respectiv ale unui bun Y, este mai mic decât raportul dintre prețurile lor unitare;
  - d) raportul utilităților marginale ale unui bun X, respectiv ale unui bun Y, este invers proporțional cu raportul dintre prețurile lor unitare.

R:

36. Echilibrul consumatorului se realizează la nivelul:
- a) egalității raportului dintre utilitatea marginală și preț, pentru fiecare bun consumat;
  - b) egalității diferenței dintre utilitatea marginală și preț, pentru fiecare bun consumat;
  - c) prețului plătit pentru bunul consumat;
  - d) raportului dintre preț și utilitatea totală, pentru fiecare bun consumat.

R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Utilitatea totală: $U_t = \sum U_i = u_{i_1} + u_{i_2} + \dots + u_{i_n}$

unde: U_t – utilitatea totală

U_i – utilitatea individuală

$u_{i_1}, u_{i_2}, u_{i_n}$ – utilitățile individuale a dozelor consumate

Utilitatea marginală: $U_{mg} = \frac{\Delta U_t}{\Delta Q} = \frac{U_{t_1} - U_{t_0}}{Q_1 - Q_0}$; $U_{mg} = (U_t)'$

unde: U_{mg} - utilitatea marginală

ΔU_t – sporul utilității totale

ΔQ – sporul cantității consumate

U_{t_1} – utilitatea totală în perioada curentă

U_{t_0} – utilitatea totală în perioada de bază

Q_1 – cantitatea consumată în perioada curentă

Q_0 – cantitatea consumată în perioada de bază

U_t' – prima derivată a funcției utilității totale

Rata marginală de substituție între bunuri: $RMS_{Y/X} = \left| \frac{\Delta Y}{\Delta X} \right| = \frac{U_{mgx}}{U_{mgy}}$

unde: $RMS_{Y/X}$ – rata marginală de substituție între bunuri

ΔX – variația absolută a cantității consumată din bunul X

ΔY – variația absolută a cantității consumată din bunul Y

Ecuția dreptei bugetului: $V = x \cdot P_x + y \cdot P_y \Rightarrow y = \frac{V}{P_y} - \frac{P_x}{P_y} \cdot x$

unde: V – venitul disponibil al consumatorului

x, y – cantitățile consumate din bunurile X și Y

P_x, P_y – prețurile bunurilor X și Y

Echilibrul (optimul) consumatorului:
$$\begin{cases} V = x \cdot P_x + y \cdot P_y \\ \frac{U_{mgx}}{U_{mgy}} = \frac{P_x}{P_y} \end{cases}$$

$RMS_{Y/X \text{ echilibru}} = \frac{U_{mgx}}{U_{mgy}} = \frac{P_x}{P_y}$

APLICAȚII

1. Completați valorile care lipsesc din tabelul de mai jos.

Cantități	1	2	3	4	5	6	7
U_i	480	440	390	330	250	175	120
U_T							

- Un bun este oferit în 7 unități cu următoarele utilități: 12; 10; 9; 7; 5; 4; 3. Ce satisfacție obține un individ în urma consumului a 4 unități din respectivul bun?
- Completați tabelul de mai jos pe baza relațiilor care se manifestă între mărimea consumului dintr-un bun economic, respectiv utilitatea sa totală și marginală. Reprezentați grafic utilitatea totală, respectiv utilitatea marginală.

Cantitate consumată (Q)	Utilitate totală (U _T)	Utilitate marginală (U _{mg})
1	40	
2		
3	90	20
4		10
5	105	
6		0
7	100	
8		- 10

- Determinați utilitatea marginală acelei de-a patra unități consumate dintr-un bun oarecare știind că în urma consumului acesteia utilitatea totală crește de la 8 la 11 unități de utilitate.
- Utilitatea totală produsă de consumul a 8 unități consecutive dintr-un bun economic este 92. Cunoscând relațiile stabilite între utilitatea totală și utilitatea individuală, și că diferența de utilitate resimțită de la o doză la următoarea este de un util, să se determine mărimea fiecăreia dintre cele 8 utilități individuale ale dozelor consumate.
- Funcția utilității individuale pentru un bun X este: $U_{ix} = 100 - 20 \cdot x$, unde x reprezintă cantitatea consumată din respectivul bun dat. Completați tabelul următor, reprezentați grafic utilitatea totală și utilitatea individuală, indicând nivelul de utilitate totală maximă ce poate fi atins.

X	1	2	3	4	5	6
U _i						
U _T						

- Fiind dată o funcție a utilității totale de forma: $U_T = 4x^3 \cdot y^2$; aflați utilitățile marginale pentru bunurile X și Y, consumate în cantitățile x și y.
- Cunoscând funcția utilității totale de forma: $U_T = 5x^3y + 10y$, să se determine utilitățile marginale aferente bunurilor X și Y, consumate în cantitățile x și y.
- Un consumator dorește să achiziționeze cu un venit de 3.000 unități monetare bunurile A și B. Prețul fiecărui bun este de 1.000 unități monetare, iar utilitatea totală se prezintă conform tabelului:

Unități	0	1	2	3	4	5
U _{TA}	0	20	30	35	37	37
U _{TB}	0	10	15	18	18	15

Să se determine: a) Utilitatea marginală a fiecărei unități; b) Programul de consum care asigură maximum de utilitate în condițiile venitului dat; c) Utilitatea totală în cazul programului optim

de consum determinat; d) Rata marginală de substituție ($RMS_{A/B}$) corespunzătoare optimului consumatorului.

10. Un consumator dorește să achiziționeze cu un venit de 60 u.m. două bunuri x și y ale căror prețuri sunt $P_x = 10$ u.m., respectiv $P_y = 5$ u.m. Cunoscând utilitățile totale pe care consumatorul scotează că le va obține în urma consumului celor două bunuri (redate în tabelul de mai jos): a) să determine combinația care asigură atingerea optimului consumatorului respectiv; b) să se precizeze nivelul total de utilitate care va fi resimțit în acel caz.

Unități	0	1	2	3	4	5	6
U_{Tx}	0	20	30	37	43	48	50
U_{Ty}	0	15	25	30	33	34	34

11. Se dă funcția utilității totale $U_T = 2xy + 10x$, în condițiile unui venit disponibil de 500 u.m. Cunoscând prețurile celor două bunuri $P_x = 2$ u.m. și $P_y = 1$ u.m., aflați: a) combinația de cantități din bunurile X și Y , care asigură echilibrul consumatorului; b) rata marginală de substituție a bunului x cu y corespunzătoare punctului de optim. c) Reprezentați grafic problema.
12. Se dă o funcție a utilității totale $U_T = 2x^4y + 30x$, x și y fiind cantitățile consumate din bunurile X respectiv Y ; venitul disponibil este de 500 u.m., iar cantitățile achiziționate cu ajutorul venitului sunt 20 bucăți din X , respectiv 10 bucăți din Y , maximizându-și prin acestea satisfacția. Determinați prețurile unitare ale celor două bunuri.
13. Fie dată funcția de utilitate: $U_T = X^2 \cdot Y^3$. În perioada de bază venitul unui consumator este 1000 u.m., iar prețul lui X este 2 u.m., în vreme ce prețul lui Y este dublul prețului bunului X . Determinați coordonatele de echilibru ale consumatorului și rata marginală de substituție ($RMS_{X/Y}$) corespunzătoare punctului de optim în perioadă curentă, știind că prețul lui X crește cu 50% iar al lui Y cu 25% față de nivelul inițial, toate celelalte condiții rămânând neschimbate. Reprezentați dreptele venit-consum pentru ambele niveluri ale prețurilor (pe același grafic).
14. Funcția utilității totale pentru un consumator oarecare este: $U_T = x^2y$, iar venitul său disponibil este 210 u.m.; prețurile celor două bunuri sunt $P_x = 4$ u.m. și $P_y = 2$ u.m. Determinați: a) coordonatele de echilibru pentru consumator; b) care vor fi noile coordonate de echilibru în condițiile unui venit cu 50% mai mare decât cel inițial; c) $RMS_{Y/X}$ optim. Reprezentați grafic curbele venit – consum pentru cele două situații.

CAPITOLUL 4. CEREREA DE MĂRFURI

1. Ce este cererea
2. Legea generală a cererii
3. Curba cererii
4. Elasticitatea cererii

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Cererea – cantitatea dorită dintr-un anumit bun economic, care poate fi achiziționată, într-o perioadă determinată, la anumite niveluri ale prețului. Fiind un flux economic reliefează comportamentul cumpărătorului în legătură cu cantitatea maximă care poate fi cumpărată la un anumit nivel al prețului sau prețul unitar maxim care poate fi achitat pentru o cantitate determinată.

Cererea individuală – relație complexă între cantitățile dintr-un anumit bun pe care un individ le dorește și intenționează să le cumpere și diferitele niveluri ale prețului pe piață.

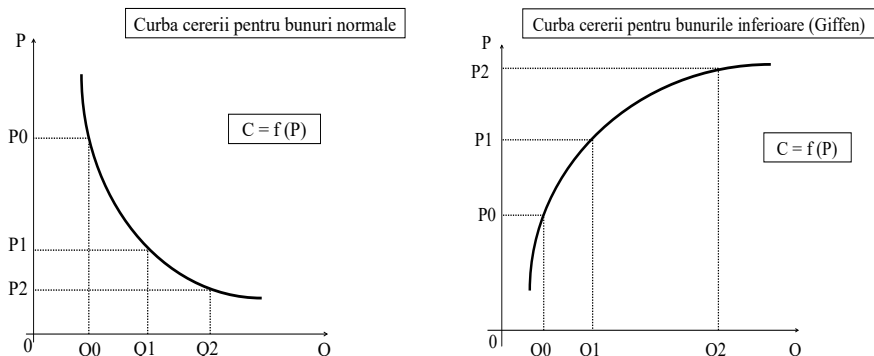
Cererea agregată – denumește cantitatea totală de bunuri și servicii cerute în cadrul celor trei sectoare: privat, public și internațional. Poate fi privită de asemenea ca o *sumă* a cererilor individuale manifestate pentru anumite bunuri sau sectoare ale economiei.

Cerere atipică – situație care marchează excepții de la legea cererii, caracterizată prin faptul că cererea de mărfuri evoluează în același sens cu prețul: dacă prețul crește, crește și cererea; dacă prețul scade, cererea scade la rândul său (este o caracteristică bunurilor care satisfac paradoxul Giffen).

Legea generală a cererii – dacă pe o anumită piață prețul crește, toate celelalte condiții rămânând neschimbate, atunci cantitatea cerută scade, reciproca fiind valabilă.

Curba cererii – reprezentarea grafică a relației dintre modificările intervenite în nivelul prețului unui bun și cantitatea cerută, într-o perioadă determinată. În general are o pantă negativă, exceptând

cazurile de cerere atipică, datorită faptului că o majorare (micșorare) a prețului are ca efect reducerea (creșterea) cantității cerute, presupunând că ceilalți factori își păstrează o mărime constantă. Pe o anumită piață poate reflecta cererea unui consumator (cerere individuală) sau cererea tuturor consumatorilor (cerere totală).

Elasticitatea cererii – modificarea relativă a cantității cerute în funcție de influența unui anumit factor (de regulă prețul bunurilor de consum sau venitul consumatorilor). Viteza de reacție a cantității cerute la modificarea relativă a unui factor de influență asupra sa, toți ceilalți factori rămânând neschimbați (*ceteris paribus*), poate fi determinată cu ajutorul coeficientului elasticității cererii. Termenul de elasticitate a fost introdus în teoria economică de Alfred Marshall.

Elasticitatea cererii în funcție de preț – reflectă sensibilitatea la modificarea procentuală a prețului cu 1%. Între cele două variabile (preț și cantitate oferită) există o relație inversă.

Elasticitatea cererii în funcție de venit – reflectă sensibilitatea la modificarea procentuală a venitului cu 1%. Între cele două variabile (venit și cantitate oferită) există o relație directă.

Elasticitatea încrucișată a cererii – raportul dintre modificarea cantității cerute dintr-un anumit bun și schimbarea prețului unui alt bun. Acest raport este pozitiv în cazul bunurilor substituibile și negativ în cazul bunurilor complementare.

Coeficientul elasticității cererii – mijloc de măsurare a elasticității cererii în funcție de modificarea unui factor de influență asupra sa (prețul sau venitul). Prețul sau venitul sunt considerate variabile independente iar cantitatea cerută este considerată variabilă dependentă. Practic coeficientul elasticității măsoară viteza modificării relative a variației variabilei relative (ΔQ) în raport cu modificarea relativă a variabilei independente (ΔP sau ΔV).

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Cererea reprezintă:
  - a) cantitatea de bunuri libere pe care un agent economic este dispus și poate să o achiziționeze la un anumit preț, la un moment dat, pe a anumită piață;

- b) cantitatea dintr-o anumită marfă ce se poate cumpăra într-o perioadă de timp dată, la prețul pieței;
- c) cantitatea de bunuri economice pe care agenții economice o doresc la un moment dat;
- d) toate variantele de mai sus sunt corecte.

R:

2. Cererea individuală reprezintă:

- a) cantitatea dintr-o marfă ce se dorește și se cumpără în condiții date de loc și preț de către un consumator;
- b) cantitatea dintr-o marfă ce se dorește în condiții date de loc și preț de către un consumator;
- c) cantitatea de bunuri libere ce se dorește și se cumpără în condiții date de loc și preț de către un consumator;
- d) cererea totală împărțită la numărul de consumatori.

R:

3. Curba cererii:

- a) are pantă crescătoare;
- b) are pantă pozitivă;
- c) are pantă descrescătoare;
- d) este de fapt o dreaptă.

R:

4. Conform legii cererii:

- a) orice modificare a prețului, în condiții nemodificate, determină o modificare a cantității cerute, în același sens;
- b) modificarea prețului are efecte nesemnificative asupra cantității cerute;
- c) orice modificare a prețului, în condiții nemodificate, determină o modificare a cantității cerute, în sens invers;
- d) o creștere a prețului determină o creștere a cantității cerute.

R:

5. Mărimea cererii este determinată de:

- a) dimensiunea pieței;
- b) calitatea produselor;
- c) preț;
- d) venit.

R:

6. Mărimea cererii este influențată de:

- a) dimensiunea pieței;
- b) puterea de cumpărare a celor care formează cererea;
- c) preț;
- d) venit.

R:

7. Corelația preț-cantitate cerută este una:

- a) direct proporțională;
- b) invers proporțională;
- c) de determinare directă;
- d) de determinare inversă.

R:

8. Corelația venit-cantitate cerută este una:

- a) direct proporțională;
- b) invers proporțională;
- c) de determinare directă;
- d) de determinare inversă.

R:

9. Elasticitatea cererii arată:
a) cu cât crește cererea la creșterea cu un procent a ofertei;
b) cum se modifică cererea la modificarea cu un procent a venitului;
c) cum se modifică cererea la modificarea cu un procent a prețului;
d) toate variantele de mai sus sunt corecte.
R:
10. Avem cerere elastică atunci când coeficientul de elasticitate e:
a) negativ;
b) subunitar;
c) supraunitar;
d) egal cu unu.
R:
11. În cazul cererii elastice:
a) modificarea prețului este mai mare decât modificarea cantității cerute;
b) modificarea cantității cerute e mai mare decât modificarea prețului;
c) modificarea prețului e mai mare decât modificarea venitului;
d) modificarea venitului este mai mică decât modificarea cantității cerute.
R:
12. La modificarea prețului cu un procent are loc o modificare a cantității cerute cu mai mult de un procent, atunci avem:
a) cerere inelastică;
b) cerere atipică;
c) cerere elastică;
d) cerere perfect elastică.
R:
13. Cum nu se determină coeficientul de elasticitate a cererii în funcție de preț:
a) ca diferență între variația procentuală a prețului și cea a cererii;
b) ca raport între modificarea procentuală a ofertei și cea a cererii;
c) ca raport între modificarea procentuală a cererii și cea a prețului;
d) ca raport între variația cererii și prețul de referință al unui bun.
R:
14. Cererea elastică în raport cu prețul presupune:
a) o variație procentuală a cantității cerute, mai mare decât cea a prețului;
b) o variație a cererii egală cu variația prețului;
c) o variație a cererii mai mică decât variația prețului;
d) că variația cererii este previzibilă.
R:
15. Atunci când cererea este inelastică, mărimea coeficientului de elasticitate a cererii în raport cu prețul nu este:
a) supraunitară;
b) subunitară;
c) unitară;
d) negativă.
R:
16. Dacă cererea pentru un bun X crește în condițiile în care prețul unui alt bun Y crește, atunci bunurile X și Y sunt:
a) bunuri substituibile;
b) bunuri complementare;
c) bunuri concurente;
d) bunuri indiferente.
R:

17. Dacă cererea pentru un bun X crește în condițiile în care prețul unui alt bun Y scade, atunci bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

18. Dacă cererea pentru un bun X scade în condițiile în care prețul unui alt bun Y scade, atunci bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;

R:

19. Dacă cererea pentru un bun X scade în condițiile în care prețul unui alt bun Y crește, atunci bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

20. Dacă cererea pentru un bun X crește în condițiile în care prețul și cererea unui alt bun Y rămân neschimbate, atunci bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

21. Dacă consumul unui bun X exclude consumul unui alt bun Y atunci, bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

22. Dacă consumul unui bun X presupune în mod automat și consumul unui alt bun Y, atunci bunurile X și Y sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

23. Dacă coeficientul de elasticitate încrucișată este mai mare ca zero, atunci bunurile sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

24. Dacă coeficientul de elasticitate încrucișată este mai mic ca zero, atunci bunurile sunt:
- a) bunuri substituibile;
  - b) bunuri complementare;
  - c) bunuri concurente;
  - d) bunuri indiferente.

R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Coeficientul elasticității cererii în funcție de preț:

$$K_{ecp} = - \left(\frac{\Delta Q}{Q_0} : \frac{\Delta P}{P_0} \right) = - \left(\frac{\Delta Q}{Q_0} \cdot \frac{P_0}{\Delta P} \right) = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \cdot \left(- \frac{P_0}{P_1 - P_0} \right)$$

$$K_{ecp} = - \left(\frac{\partial Q}{Q} : \frac{\partial P}{P} \right) = - \left(\frac{\partial Q}{Q} \cdot \frac{P}{\partial P} \right) = \frac{\partial Q}{\partial P} \cdot \left(- \frac{P}{Q} \right) = Q'(P) \cdot \left(- \frac{P}{Q} \right)$$

$$K_{ecp} = - \frac{\Delta \% Q}{\Delta \% P}$$

Coeficientul elasticității cererii în funcție de venit:

$$K_{ecv} = \frac{\Delta Q}{Q_0} : \frac{\Delta V}{V_0} = \frac{\Delta Q}{Q_0} \cdot \frac{V_0}{\Delta V} = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \cdot \frac{V_0}{V_1 - V_0}$$

$$K_{ecv} = \frac{\partial Q}{Q} : \frac{\partial V}{V} = \frac{\partial Q}{Q} \cdot \frac{V}{\partial V} = \frac{\partial Q}{\partial V} \cdot \frac{V}{Q} = Q'(V) \cdot \frac{V}{Q}$$

$$K_{ecv} = \frac{\Delta \% Q}{\Delta \% V}$$

unde: K_{ecp} – coeficientul elasticității cererii în funcție de preț

K_{ecv} – coeficientul elasticității cererii în funcție de venit

ΔQ – variația absolută a cererii

ΔP – variația absolută a prețului

ΔV – variația absolută a venitului

Q_1 – cantitatea cerută în perioada curentă

Q_0 – cantitatea cerută în perioada de bază

P_1 – prețul în perioada curentă

P_0 – prețul în perioada de bază

V_1 – venitul în perioada curentă

V_0 – venitul în perioada de bază

$\Delta \% Q$ – variația procentuală (relativă) a cererii

$\Delta\%P$ – variația procentuală (relativă) a prețului
 $\Delta\%V$ – variația procentuală (relativă) a venitului
 $Q'(P)$ – prima derivată a funcției cererii în raport cu prețul
 $Q'(V)$ – prima derivată a funcției cererii în raport cu venitul

Atunci când:

$Kecp < 0$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); cerere atipică (a)

$Kecp = 0$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); cerere rigidă (perfect inelastică) (b)

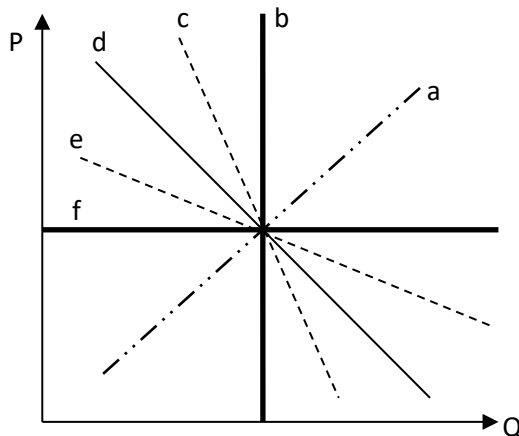
$Kecp \in (0,1)$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); cerere inelastică (c)

$Kecp = 1$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); cerere unitară (d)

$Kecp > 1$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); cerere elastică (e)

$Kecp \rightarrow \infty$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); cerere perfect elastică (f)

Elasticități ale cererii în funcție de preț

Coefficientul elasticității încrucișate a cererii:

$$Keci_{X/Y} = \frac{\Delta Qx}{Qx_0} \cdot \frac{\Delta Py}{Py_0} = \frac{\Delta Qx}{Qx_0} \cdot \frac{Py_0}{\Delta Py} = \frac{Qx_1 - Qx_0}{Qx_0} \cdot \frac{Py_0}{Py_1 - Py_0} \quad Keci_{X/Y} = \frac{\Delta\%Qx}{\Delta\%Py}$$

unde: ΔQx – variația absolută a cererii pentru bunul X

ΔPy – variația absolută a prețului bunului Y

$\Delta\%Qx$ – variația procentuală (relativă) a cererii pentru bunul X

$\Delta\%Py$ – variația procentuală (relativă) a prețului bunului Y

APLICAȚII

1. Prețul unui bun de consum crește de la 200 u.m. la 300 u.m., iar cererea se modifică de la 5000 la 3000 bucăți. Calculați mărimea coeficientului de elasticitate a cererii în raport cu prețul, interpretați rezultatul și identificați tipul bunului.

2. Într-un interval de timp prețurile și cantitățile corespunzătoare din bunurile X și Y cunosc următoarele modificări:

Bunul	t ₀		t ₁	
	Preț (P ₀)	Cantitate (Q ₀)	Preț (P ₁)	Cantitate (Q ₁)
X	20	60	30	80
Y	40	40	60	30

a) calculați coeficienții de elasticitate și identificați natura celor două bunuri; b) reprezentați grafic situațiile prezentate.

3. Într-un interval de timp venitul unui consumator și cantitățile corespunzătoare consumate din bunurile X și Y cunosc următoarele modificări:

Bunul	t ₀		t ₁	
	Venitul (V ₀)	Cantitate (Q ₀)	Venitul (V ₁)	Cantitate (Q ₁)
X	1000	500	4000	600
Y	1000	200	4000	150

a) calculați coeficienții de elasticitate și identificați natura celor două bunuri; b) reprezentați grafic situațiile prezentate.

4. Venitul unui individ sporește în perioadă curentă cu 25% față de perioada de bază devenind 2000 u.m., în vreme ce cererea sa pentru un bun oarecare crește de la 5 bucăți la 10 bucăți. Calculați mărimea coeficientului de elasticitate a cererii în raport cu venitul, interpretați rezultatul și identificați tipul bunului.
5. Prețul unui bun N a crescut în anul curent față de perioada de referință cu 15%. Cunoscând că mărimea coeficientului de elasticitate a cererii în funcție de preț este $K_{cep} = 0.7$, să se determine modificarea relativă a cantității cerute în intervalul respectiv de timp.
6. Se dă mărimea coeficientului de elasticitate al cererii în funcție de preț $K_{cep} = 1,25$. Cunoscând că la prețul de 100 u.m. cantitatea cerută este 50 de bucăți, să se determine: a) nivelul cererii în condițiile creșterii prețului cu 25%; b) care este și cum a evoluat (în mărime absolută și relativă) volumul valoric al tranzacțiilor; c) reprezentați grafic problema.
7. Mărimea coeficientului de elasticitate a cererii în funcție de venit este $K_{cev} = 2$. Determinați venitul inițial de care dispunea consumatorul, știind că în perioada curentă venitul este 500 u.m. iar cererea s-a modificat de la 10 la 15 bucăți (pe intervalul $t_0 - t_1$). Care a fost variația relativă a veniturii consumatorului?
8. Cererea pentru un bun X are o elasticitate unitară în funcție de venit. La momentul inițial în condițiile unui preț de 1000 u.m. cantitatea cerută este de 20 bucăți. Să se determine: a) cantitatea cerută în condițiile creșterii cu 20% a veniturii disponibil; b) modificarea absolută și relativă a cantității cerute; c) evoluția volumului valoric al tranzacțiilor (în condițiile în care prețul rămâne constant). Reprezentați grafic relația cerere – preț, respectiv relația cerere – venit, pentru respectivul bun de consum, știind că întregul venit al consumatorului este folosit pentru achiziția bunului X.
9. Cererea pentru un bun X are o elasticitate în funcție de venit $K_{cev} = -1$. În condițiile unui preț de 2000 u.m., cantitatea cerută la momentul inițial este de 50 bucăți. Să se determine: a) cantitatea cerută în condițiile creșterii cu 10% a veniturii disponibil; b) modificarea absolută și relativă a cantității cerute; c) evoluția volumului valoric al tranzacțiilor. Reprezentați grafic relația cerere – preț, respectiv relația cerere – venit, pentru respectivul bun de consum.

10. Prețul bunului X se modifică în intervalul $t_0 - t_1$ de la 100 u.m. la 125 u.m., iar cererea din respectivul bun se modifică de la 50 bucăți la 40 bucăți, în vreme ce cantitatea cerută din bunul Y se modifică de la 125 la 100 bucăți. Determinați valoarea coeficientului de elasticitate încrucișată a cererii pentru cele două bunuri ($K_{ec_{Y/X}}$) și relația care se stabilește între acestea.
11. Prețul bunului A se modifică în intervalul $t_0 - t_1$ de la 200 u.m. la 250 u.m., iar cererea din respectivul bun crește de la 50 bucăți la 80 bucăți. Pentru un bun B în același interval de timp prețul evoluează de la 100 u.m. la 250 u.m., în vreme ce cantitatea cerută se modifică de la 30 la 20 bucăți. Determinați valoarea coeficientului de elasticitate încrucișată a cererii pentru cele două bunuri ($K_{ec_{A/B}}$) și relația care se stabilește între acestea.
12. Se dă funcția cererii pentru un bun de consum $Q_C = 100 - 4 \cdot P$. Dacă prețul în perioadă curentă, egal cu 20 u.m., este mai mare cu 25% față de prețul inițial calculați coeficientul de elasticitate al cererii în funcție de preț, identificați natura bunului și reprezentați grafic problema.
13. Se dă funcția cererii pentru un bun de consum $Q_C = 60 - 2 \cdot P$. Dacă prețul în perioadă curentă, egal cu 20 u.m., este mai mic cu 25% față de prețul inițial calculați coeficientul de elasticitate al cererii în funcție de venit, identificați natura bunului și reprezentați grafic problema.
14. Trei gospodării (menaje) A, B și C au următoarele funcții ale cererii pentru unt: $Q_A = 80 - 7 \cdot p$; $Q_B = 180 - 12 \cdot p$; $Q_C = 90 - 9 \cdot p$. Pe baza tabelului următor determinați cererea individuală și cererea totală pentru unt; reprezentați grafic cererile individuale și cererea totală pentru unt.

Prețul unitar (p)	Cantitatea cerută de gospodăria A (Q_A)	Cantitatea cerută de gospodăria B (Q_B)	Cantitatea cerută de gospodăria C (Q_C)	Cererea totală pentru cele trei gospodării (Q_T)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

15. Curba cererii pentru un bun de consum corespunde funcției $q = 2 \cdot p^2$. Calculați coeficientul de elasticitate al cererii.
16. Determinați mărimea coeficientului de elasticitate și tipul de elasticitate existent în situația în care cererea pentru un bun de consum corespunde funcției $q = \frac{2}{p^2}$.

CAPITOLUL 5. COMPORTAMENTUL PRODUCĂTORULUI

1. Factorii de producție
2. Combinarea factorilor de producție
3. Randamentul (productivitatea) factorilor de producție
4. Funcția de producție
5. Substituirea factorilor de producție
6. Rata marginală de substituție între factorii de producție
7. Curba de izoproducție
8. Linia de izocost
9. Echilibrul (optimum) producătorului

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Factori de producție – intrări (*input* – uri) în procesul de producție, în activitățile economice în general, constituindu-se în condițiile necesare și suficiente pentru desfășurarea unui proces economic al cărui rezultat îl constituie bunurile economice. Concret factorii de producție se concretizează în resursele atrase în circuitul economic, alocarea și consumarea acestora corespunzând unor destinații precise stabilite de agenții economici. Întâlnim următorii factori de producție: munca, natura, capitalul (considerați factori de producție tradiționali), respectiv informația și managementul în cadrul firmei (considerați neo-factori).

Munca – factor de producție primar, activ și original; constă în exercitarea de către un individ a unei acțiuni de transformare a factorilor materiali ai producției, în scopul obținerii unor efecte economice: bunuri economice corporale, necorporale, servicii, etc. Munca se prezintă sub forme existențiale: munca fizică și munca intelectuală.

Natura – factor de producție primar și pasiv; în cadrul factorului de producție natură regăsim totalitatea resurselor naturale regenerabile sau neregenerabile (ex: resursele solului și ale subsolului, hidrografia, relieful, etc.).

Capitalul – factor de producție derivat; cuprinde totalitatea bunurilor rezultate în urma unui proces de producție, bunuri care sunt folosite pentru realizarea altor bunuri economice. Mai poartă denumirea de capital tehnic sau real, care se descompune în capital fix și capital circulant.

Capitalul circulant – parte a capitalului real formată din elemente care participă la un singur ciclu productiv, se consumă în întregime în decursul acestuia, fiind înlocuit cu fiecare nou ciclu. În cadrul capitalului circulant includem: materii prime, materiale de bază și auxiliare, energie, combustibili, semifabricate, alte materiale consumabile, etc. Are un caracter flexibil în ceea ce privește posibilitatea trecerii sale de la un fel de utilizare productivă la un altul.

Capital fix – parte a capitalului real formată din bunuri durabile care participă la mai multe cicluri de producție, consumându-se și înlocuindu-se treptat în mai multe cicluri de producție. În componența sa intră: clădiri, agregate și utilaje, instalații de lucru, mijloace de transport, etc. Are un caracter restrictiv în ceea ce privește posibilitatea trecerii sale de la un fel de utilizare productivă la un altul.

Informația (economică) – considerată neo-factor; reprezentare simbolică asupra unor entități economice din realitate, având utilitate pentru subiecții interesați. Se prezintă sub forma unor indicatori (macro, mezo și microeconomici) proveniți din surse publice sau private, a unor date privind producția și piața, modul tehnic de producție, tehnologii folosite de către concurență, etc.

Managementul – unul dintre neo-factorii cu importanță vitală în cadrul economiei contemporane; este procesul prin care se coordonează, se planifică, se gestionează și se controlează activitățile desfășurate într-o entitate, astfel încât să se asigure atingerea scopurilor acesteia cu eficiență maximă.

Combinarea factorilor de producție – mod de unire a factorilor de producție sub aspect calitativ, cantitativ și structural în funcție de caracteristicile activității economice și obiectivului urmărit. Prin combinarea factorilor de producție agenții economici urmăresc obținerea unei eficiențe economice cât mai ridicate și maximizarea rezultatelor obținute în urma activității desfășurate.

Randamentul (productivitatea) factorilor de producție – formă de comensurare a eficienței economice care reflectă relația dintre factorii de producție utilizați și volumul rezultatelor obținute; exprimă eficiența utilizării unui factor de producție în procesul de obținere a bunurilor economice.

Randamente de scară – formă a eficienței economice exprimată prin intermediul relației dintre creșterea volumului producției și a cantității utilizate din factorii de producție combinați (se consideră că toate input – urile sunt variabile). Randamentele de scară pot fi crescătoare, descrescătoare sau constante.

Legea randamentelor neproportionale – exprimă raportul între evoluția producției obținute și un factor variabil folosit în doze suplimentare, ceilalți factori implicați fiind considerați constanți. Această lege a fost formulată pentru prima dată de Anne Robert Jacques Turgot (*Observations sur le memoire de M. De Saint-Peravz en faveur de l'import indirect*, 1768) în legătură cu exploatarea terenurilor agricole.

Funcție de producție – relație matematică între producție și factorii de producție folosiți pentru obținerea respectivei producții, între input și output, ținându-se seama de modul tehnic și tehnologic de producție. La modul general aceasta poate fi privită astfel: $q = f(L, K, N, \dots)$.

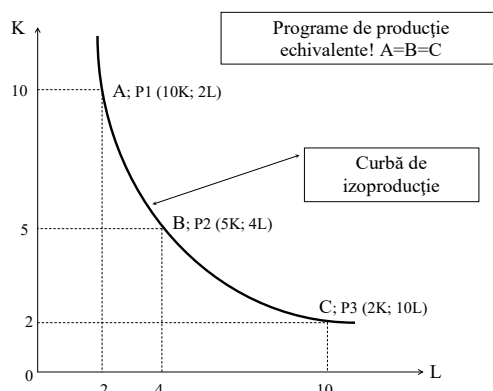
Funcția Cobb – Douglas – formă particulară a unei funcții liniare și omogene de producție; exprimă relația dintre volumul producției obținute și factorii de producție utilizați (L,K).

Substituirea factorilor de producție – fenomenul de înlocuire a unei cantități dintr-un factor de producție cu o altă cantitate dintr-un factor de producție diferit, în condițiile în care volumul producției rămâne neschimbat.

Rata marginală de substituire între factorii de producție – raport între productivitățile fizice marginale ale factorilor de producție folosiți pentru realizarea unei cantități dintr-un bun economic;

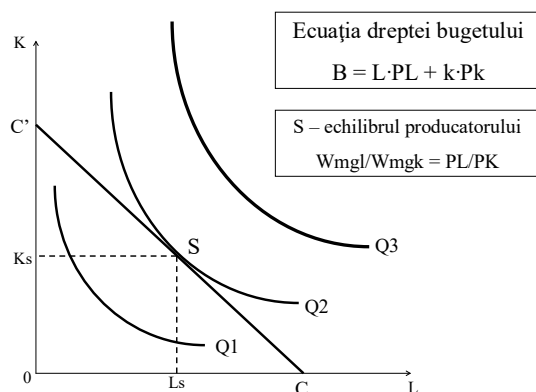
este un instrument de analiză a comportamentului producătorului în privința utilizării diferiților factori de producție.

Curba de izoproducție – ansamblul combinațiilor de factori de producție care permit producătorului să obțină același volum al producției – în condițiile unei limitări bugetare.

Linia de izocost (CC') – desemnează toate programele de producție (combinațiile cantităților maxime din doi factori de producție), posibil de realizat, în condițiile unor costuri date și în cazul cheltuirii integrale a bugetului disponibil (dreapta posibilităților de producție).

Echilibrul (optimul) producătorului – presupune realizarea pe termen lung a combinației optime între factorii de producție utilizați, combinație care permite maximizarea producției la un cost de producție total dat, sau obținerea unui volum total de producție dat cu costuri cât mai mici. Echilibrul producătorului are loc atunci când se realizează egalitatea între productivitățile marginale ale factorilor de producție implicați raportate la prețurile acestora, sau în condițiile egalității raportului productivităților marginale ale factorilor utilizați cu raportul prețurilor respectivelor factori.

Din punct de vedere grafic varianta optimă de producție corespunde punctului S, în care **linia de izocost (CC')** este tangentă la **curba de izoproducție (Q2)**.

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. În categoria factorilor de producție intră:
  - a) toate elementele și condițiile necesare producției;
  - b) toate resursele, exclusiv de natură materială, care concură la realizarea producției;
  - c) toate input-urile necesare obținerii unor output-uri, în cadrul unui proces de fabricație;
  - d) toate variantele de mai sus sunt corecte.

R:
2. Factorii de producție clasici sunt:
  - a) munca;
  - b) natura;
  - c) informația;
  - d) întreprinzătorul;
  - e) capitalul.

R:
3. Munca reprezintă:
  - a) un factor primar și activ al producției;
  - b) exercitarea de către om a unei acțiuni de transformare a factorilor materiali ai producției, având ca finalitate obținerea de bunuri libere;
  - c) exercitarea de către om a unei acțiuni de transformare a factorilor materiali ai producției, având ca finalitate obținerea de bunuri și servicii;
  - d) este mijlocul social de satisfacere a nevoilor individuale și generale.

R:
4. Eficiența utilizării muncii depinde de:
  - a) productivitatea medie a muncii;
  - b) calitatea capitalului uman;
  - c) performanțele capitalului tehnic;
  - d) productivitatea marginală a muncii.

R:
5. Natura:
  - a) este un factor original de producție;
  - b) este un factor de producție original;
  - c) este un factor de producție derivat;
  - d) nu este factor de producție.

R:
6. Pământul, ca factor de producție are următoarele proprietăți:
  - a) este limitat;
  - b) este substituibili;
  - c) este nereproductibil;
  - d) este mobil;
  - e) este imobil.

R:
7. Consumul factorului de producție muncă se exprimă:
  - a) doar fizic – timpul de muncă necesar fabricării unui bun;
  - b) doar valoric – suma cheltuită de agent pentru angajarea acestui factor;
  - c) atât fizic cât și valoric;
  - d) in termeni de productivitate, raportând timpul de muncă necesar fabricării unui bun la suma cheltuită de agentul economic pentru angajarea acestui factor.

R:

8. Consumul factorului natural se cuantifică:
- a) fizic – suprafața de teren utilizată în obținerea unui bun agricol;
  - b) valoric – suma necesară pentru obținerea, utilizarea, respectiv cumpărarea sau arendarea lui;
  - c) atât fizic cât și valoric;
  - d) în termeni de productivitate, raportând – suprafața de teren utilizată în obținerea unui bun agricol la suma necesară pentru obținerea, utilizarea, respectiv cumpărarea sau arendarea suprafeței de teren.

R:

9. Capitalul reprezintă:
- a) totalitatea bunurilor eterogene și reproductibile create prin muncă și folosite în scopul realizării altor bunuri și servicii destinate vânzării pe piață;
  - b) totalitatea bunurilor eterogene create prin muncă sau libere folosite în scopul realizării altor bunuri și servicii destinate vânzării pe piață;
  - c) totalitatea bunurilor eterogene libere și reproductibile folosite în scopul realizării altor bunuri și servicii destinate vânzării pe piață;
  - d) toate variantele de mai sus.

R:

10. Capitalul:
- a) este un factor originar de producție;
  - b) este un factor de producție original;
  - c) este un factor de producție derivat;
  - d) este factorul de producție cel mai important.

R:

11. După modul în care se consumă și se înlocuiesc componentele capitalului tehnic, factorul de producție capital poate fi:
- a) capital fix;
  - b) capital circulant;
  - c) capital real;
  - d) capital brut.

R:

12. Despre capitalul fix se poate spune că:
- a) îmbracă forma unor bunuri și echipamente care nu pot fi mutate în timpul procesului de producție;
  - b) îmbracă forma unor bunuri și echipamente de folosință îndelungată;
  - c) îmbracă forma unor depozite la bancă;
  - d) îmbracă forma unor bunuri și echipamente care se consumă imediat.

R:

13. Consumarea treptată a capitalului fix se numește:
- a) amortizare;
  - b) uzură;
  - c) degradare;
  - d) depreciere progresivă și cumulativă a caracteristicilor tehnice, funcționale și economice ale acestor bunuri de capital.

R:

14. Uzura capitalului fix:
- a) poate fi definită ca depreciere progresivă și cumulativă a caracteristicilor tehnice, funcționale și economice ale bunurilor de capital;
  - b) nu poate fi uzură morală;
  - c) poate fi fizică;
  - d) poate fi atât uzură fizică cât și morală.

R:

15. Uzura fizică a unui bun de capital poate fi dată de:
 a) apariția pe piață a unui bun similar ca performanțe dar mai ieftin;
 b) folosirea în timp și acțiunea factorilor naturali;
 c) apariția pe piață a unui bun similar dar cu performanțe mai bune;
 d) toate răspunsurile sunt corecte.
- R:
16. Uzura morală a unui bun de capital poate fi dată de:
 a) apariția pe piață a unui bun similar ca performanțe dar mai ieftin;
 b) folosirea în timp și acțiunea factorilor naturali;
 c) apariția pe piață a unui bun similar dar cu performanțe mai bune;
 d) toate răspunsurile sunt corecte.
- R:
17. Capitalul circulant:
 a) este o componentă a capitalului fix;
 b) se referă la capitalul real care participă și se consumă integral într-un ciclu de producție;
 c) se referă la capitalul real care participă și se consumă în mai multe cicluri de producție, de aici și denumirea de circulant;
 d) o componentă a capitalului bancar.
- R:
18. Combinarea prod-factorilor:
 a) nu este posibilă, decât în cadrul unei economii de piață;
 b) se realizează pentru a obține profit;
 c) presupune o alăturare cantitativă, structural-funcțională și calitativă a cel puțin doi factori de producție pentru obținerea de bunuri economice;
 d) presupune o alăturare cantitativă, structural-funcțională și calitativă a cel puțin doi factori de producție pentru obținerea de bunuri libere și servicii.
- R:
19. Combinarea factorilor de producție trebuie să țină cont de:
 a) posibilitățile reale de utilizare a prod-factorilor;
 b) raritatea resurselor;
 c) posibilitățile potențiale de utilizare a prod-factorilor;
 d) toate variantele de mai sus.
- R:
20. Printre condițiile vizate de combinarea factorilor de producție nu regăsim:
 a) adaptabilitatea;
 b) complementaritatea;
 c) substituibilitatea;
 d) concurențialitatea;
 e) funcționalitatea;
 f) divizibilitatea;
 g) mobilitatea.
- R:
21. Funcția de producție reprezintă:
 a) combinarea factorilor de producție;
 b) legătura dintre cantitatea de factori de producție utilizată și calitatea produselor obținute;
 c) legătura dintre cantitatea de factori de producție consumată și volumul maxim de bunuri și servicii obținut;
 d) combinarea factorilor de producție în condiții de raționalitate și eficiență.
- R:
22. Funcția de producție de tip Cobb-Douglas are următoarea formă:
 a) $Q=A*L^{\alpha}*K^{\beta}$;
 b) $Q=L^{\alpha}*K^{\alpha}$;

- c) $Q=(L * K)^{\alpha}$;
 d) $Q=A*(L * K)^{\alpha}$.

R:

23. Coeficienții α și β , din cadrul funcției Cobb-Douglas:

- a) arată capitalul fix în funcțiune;
 b) arată cu câte procente crește producția, atunci când factorul implicat (L, respectiv K) sporește cu 1%;
 c) indică progresul tehnic încorporat în factorul implicat (L , respectiv K);
 d) reprezintă coeficienții de elasticitate a producției în raport cu factorul implicat (L, respectiv K).

R:

24. În cazul în care $\alpha + \beta = 1$ vorbim despre:

- a) productivitate constantă;
 b) randamente de scară constante;
 c) productivitate unitară;
 d) randamente de scară unitare.

R:

25. În cazul în care $\alpha + \beta < 1$ vorbim despre:

- a) productivitate descrescătoare;
 b) randamente de scară descrescătoare;
 c) productivitate subunitară;
 d) randamente de scară subunitare.

R:

26. În cazul în care $\alpha + \beta > 1$ vorbim despre:

- a) productivitate crescătoare;
 b) randamente de scară crescătoare;
 c) productivitate supraunitară;
 d) randamente de scară supraunitare.

R:

27. Izocuantă arată:

- a) toate combinațiile de bunuri care aduc consumatorului aceeași utilitate;
 b) toate combinațiile de factori care aduc producătorului același profit;
 c) toate combinațiile de factori de producție care duc la obținerea aceleiași volum al producției;
 d) toate combinațiile de produse care duc la obținerea aceleiași productivități.

R:

28. Optimul producătorului indică:

- a) volumul producției care îi asigură producătorului profitul maxim;
 b) volumul maxim al producției ce poate fi obținut cu volumul de resurse dat și care asigură maximizarea profitului;
 c) volumul maxim al producției ce poate fi obținut cu volumul de resurse dat și care asigură minimalizarea pierderilor;
 d) toate variantele sunt corecte.

R:

29. Optimul producătorului se determină cu ajutorul formulelor:

- a) $B=K * P_K + L * P_L$;
 b) $W_{mgK} / W_{mgL} = P_L / P_K$;
 c) $W_{mgK} / W_{mgL} = P_K / P_L$;
 d) $B=K * P_L + L * P_K$.

R:

30. Rata marginală de substituție indică:

- a) procesul de înlocuire a unei unități dintr-un factor, cu o cantitate din celălalt, astfel încât output – ul total să rămână neschimbat;

- b) procesul de înlocuire a unei unități dintr-un factor, cu o cantitate din celălalt, astfel încât procesul de producție să nu fie afectat;
- c) procesul de înlocuire a unei unități dintr-un factor, cu o cantitate din celălalt, astfel încât costurile de obținere a unei unități de produs să fie minime;
- d) toate variantele sunt corecte.

R:

31. Atunci când are loc procesul de înlocuire a unei unități dintr-un factor, cu o cantitate din celălalt, astfel încât output – ul total să rămână neschimbat, producătorul:
- a) rămâne la același nivel al profitului;
  - b) rămâne pe aceeași curbă de producție;
  - c) nu suferă nici o schimbare fizică;
  - d) rămâne pe aceeași curbă de izoutilitate.

R:

32. Optimumul producătorului are un caracter dinamic evoluând:
- a) în funcție de evoluția bugetului disponibil;
  - b) în funcție de variația prețurilor factorilor de producție implicați;
  - c) în funcție de condițiile tehnice ale producției;
  - d) toate variantele de mai sus sunt corecte.

R:

33. Toate programele de producție, posibil de realizat, la prețurile factorilor de producție date și în condițiile cheltuirii integrale a bugetului disponibil (dreapta posibilităților de producție) reprezintă:
- a) curba/linia de izocost;
  - b) curba/linia de izoproducție;
  - c) curba/linia de izoutilitate;
  - d) linia bugetului.

R:

34. În adoptarea deciziilor sale privind producția orice agent economic rațional trebuie să țină seama de:
- a) bugetul disponibil;
  - b) prețul factorilor de producție;
  - c) trebuințele sale, dar într-o manieră exclusivă;
  - d) cererea existentă pe piață, dar într-o manieră exclusivistă.

R:

35. Pentru a putea vorbi de producție, sunt necesare elemente precum:
- a) costuri ridicate;
  - b) factori de producție scumpi;
  - c) resurse economice;
  - d) factori de producție scumpi, deci superiori din punct de vedere calitativ și structural.

R:

36. Atunci când se determină productivitatea medie a unui factor de producție se ia în calcul:
- a) diferența dintre producție și consumul de factori de producție;
  - b) raportul dintre rezultatele obținute și profit;
  - c) raportul dintre producția totală și cantitatea totală utilizată din factorul de producție respectiv;
  - d) suma productivității tuturor factorilor și numărul acestora.

R:

37. Pentru calculul productivității marginale a unui factor de producție se ia în considerare:
- a) variația rezultatului economic obținut prin creșterea numărului de factori de producție și/sau a calității acestora;
  - b) raportul dintre sporul consumului din respectivul factor și sporul producției, în condițiile în care ceilalți factori rămân neschimbați;
  - c) sporul producției obținut prin creșterea cu o unitate a costului producției;

d) variația (modificarea) rezultatului economic obținut prin sporirea cu o unitate a cantității unui factor de producție, în condițiile în care ceilalți factori utilizați nu se modifică.

R:

38. Substituția factorilor de producție reflectă:

- a) producția maximă ce se poate realiza prin utilizarea unui singur factor de producție – nou sau deja folosit;
- b) sporul de producție ce se poate obține prin utilizarea unui singur factor de producție – nou sau deja folosit;
- c) creșterea obligatorie a consumului dintr-un factor de producție, necesară sporirii cu o unitate a producției;
- d) procesul de înlocuire a unei cantități dintr-un factor de producție (sau a factorului în întregime) cu o cantitate din altul –nou sau deja folosit – astfel încât ca finalitate să se obțină cel puțin aceleași rezultate economice.

R:

39. Productivitatea:

- a) reprezintă eficiența cu care sunt combinați și utilizați factorii de producție; b) relevă modul de exprimare a eficienței utilizării factorilor de producție, deoarece urmărește realizarea maximului de rezultate posibil, prin folosirea unui minim de resurse;
- c) este raportul dintre *efort* și *efect*;
- d) pune în evidență volumul de *output* realizat prin utilizarea unei unități de *input*.

R:

40. Indicatorul care arată cu cât sporește producția, în condițiile în care cantitățile utilizate din factorii de producție folosiți se modifică simultan și în aceeași proporție, se numește:

- a) productivitate marginală;
- b) randamente de scară;
- c) productivitate medie;
- d) randamente factoriale.

R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Eficiența economică:

$$E_E = \frac{Efect}{Efort}$$

Productivitatea medie a unui factor de producție implicat:

$$\bar{W}_X = \frac{Q}{X}$$

unde: $\bar{W}_X$ - productivitatea medie a factorului de producție implicat

Q – producția realizată cu ajutorul factorului de producție X

X – factorul de producție utilizat (după caz natură, muncă, capital)

Productivitatea marginală a unui factor de producție implicat:

$$Wmg_x = \frac{\Delta Q}{\Delta X} = \frac{Q_1 - Q_0}{X_1 - X_0}$$

unde: Wmg_x – productivitatea marginală a factorului de producție implicat

ΔQ – variația absolută a producției

ΔX – variația absolută a factorului de producție implicat

Productivitatea medie globală a factorilor de producție:

$$\bar{W}_G = \frac{Q}{L + K + N}$$

unde: $\bar{W}_G$ - productivitatea medie globală a factorilor de producție

L – factorul de producție muncă, K – factorul de producție capital

N – factorul de producție natură

Rata marginală de substituție între factori:

$$RMS_{Y/X} = -\frac{\Delta X}{\Delta Y} = -\frac{(x_1 - x_0)}{(y_1 - y_0)};$$

$$RMS_{Y/X} = \frac{Wmg_x}{Wmg_y} = \frac{P_x}{P_y}$$

unde: $Rms_{y/x}$ – rata marginală de substituție între factorii de producție

P_x, P_y – prețurile factorilor de producție X și Y

Wmg_y – productivitatea marginală a factorului de producție Y

Ecuția dreptei bugetului: $B = x \cdot P_x + y \cdot P_y$

unde: B – bugetul disponibil al producătorului

x, y – cantitățile consumate din factorii de producție X și Y

Echilibrul (optimul) producătorului:
$$\begin{cases} B = x \cdot P_x + y \cdot P_y \\ Wmg_x = \frac{P_x}{P_y} \\ Wmg_y = \frac{P_y}{P_x} \end{cases}$$

Indicele productivității:
$$I_{\bar{w}} = \frac{\bar{W}_1}{\bar{W}_0} \cdot 100$$

Capitalul tehnic (total) utilizat: $Kt = Kf + Kc$

unde: Kt – capital tehnic (total) utilizat

Kf – capital fix

Kc – capital circulant

APLICAȚII

1. Pentru obținerea diferitelor cantități dintr-un bun economic, la nivelul unei firme, se consumă doi factori de producție muncă (L) și capital (K). Relația dintre cantitățile utilizate și volumul producției este redat în următorul tabel:

Producție (bucăți)	10	25	45	80	100	115	125	130
Capital (u.m.)	1000	1250	1500	1800	2000	2150	2250	2300
Forță de muncă (angajați)	5	7	10	14	19	25	28	30

Determinați în baza datelor prezentate productivitatea medie și cea marginală a celor doi factori implicați și reprezentați grafic productivitatea marginală a capitalului respectiv productivitatea medie a muncii.

2. În cadrul unei firme de mobilier 150 de angajați realizează săptămânal 400 de piese de mobilier. Indicați cum și cu cât se modifică productivitatea medie a muncii în condițiile în care producția crește cu 25% săptămânal, numărul de muncitori rămânând neschimbat.
3. Producția săptămânală în cadrul unei firme auto este de 4000 unități, în condițiile în care în realizarea respectivei producții sunt implicați 16000 angajați. Pe fondul recesiunii economice producția se diminuează cu 25% fapt care determină concedierea a 15% din numărul total al angajaților. Calculați modificarea absolută și cea relativă a productivității medii a muncii în cadrul firmei.
4. Într-o firmă 100 de angajați realizează o producție de 250 de bunuri zilnic. Pentru a stimula producția, angajatorul recurge la o politică de majorare salarială de 150 u.m. pentru fiecare angajat. Stimulați astfel, angajații realizează un spor de 25% al producției față de producția existentă. Calculați sporul de productivitate al angajaților.
5. O firmă cu 1000 angajați realizează lunar o producție de 6000 de bunuri. Câți angajați trebuie să recruteze suplimentar firma pentru a-și dubla producția știind că productivitatea muncii crește cu 25%?
6. În luna martie, o firmă obține o producție de 1000 bucăți dintr-un bun de consum în condițiile în care numărul de ore/angajat lucrate a fost de 160. În luna aprilie firma înregistrează un spor al producție de 125 bucăți, numărul de ore/angajat lucrate fiind de 180. Cu cât s-a modificat productivitatea muncii în respectiva firmă?
7. În perioada de bază o întreprindere cu 200 de angajați produce 30000 unități dintr-un bun oarecare. În perioada curentă datorită creșterii productivității muncii întreprinderea își crește

producția cu 10% renunțând la 5% din totalul angajaților. Să se determine evoluția procentuală a productivității muncii pentru intervalul studiat.

8. Determinați valoarea ratei marginale de substituție $RMS_{B/A}$ în cazul în care productivitatea marginală a factorului A este $W_{mgA} = 4$ unități/f.p.u., iar productivitatea marginală a factorului B este $W_{mgB} = 6$ unități/f.p.u.
9. Indicați valoarea ratei marginale de substituție $RMS_{B/A}$ în cazul în care productivitatea marginală a factorului substituit este 4,5 unități/f.p.u., iar productivitatea marginală a factorului substituit este 9 unități/f.p.u.
10. Funcția de producție a unei fabrici de îmbrăcăminte este: $Q(K,L) = 5K \cdot 2L$. În situația în care consumul de capital este de 5 unități, productivitatea sa marginală fiind 80, determinați rata marginală de substituție $RMS_{K/L}$.
11. Într-o firmă rata marginală de substituție este $RMS_{L/K} = 3$. Cunoscând faptul că productivitatea marginală a factorului substituit este 40 unități/f.p.u., calculați productivitatea marginală a factorului substituit.
12. Funcția de producție a unei firme oarecare este $Q(K,L) = 3K \cdot 4L$. Determinați expresia productivității marginale pentru cei doi factori de producție.
13. Se dă funcția de producție $Q(L) = -4L^3 + 12L^2$. a) Să se determine funcția productivității medii a muncii și cea a productivității marginale. b) Să se calculeze nivelul maxim de producție care va putea fi obținut. c) Să se delimiteze zonele de producție în funcție de tipul de randamente pe care îl prezintă.
14. Se dă funcția de producție $Q(K,L) = 3K \cdot 6L$. Achiziționarea factorilor de producție se face cu ajutorul unui buget de 600 u.m. la prețul de 6 u.m. / unitatea de capital, respectiv 4 u.m. / unitatea de forță de muncă. Să se calculeze: a) combinația optimă de factori de producție; b) rata marginală de substituție corespunzătoare echilibrului producătorului; c) ce tip de randamente de scară prezintă funcția.
15. Funcția de producție pentru o întreprindere este $Q(K,L) = 2K^2 \cdot L^2$. Cu un buget de 1500 u.m. se achiziționează 20 unități de capital, respectiv 10 unități de forță de muncă, corespunzătoare combinației optime. a) Determinați prețurile factorilor de producție. b) calculați rata marginală de substituție corespunzătoare optimului producătorului. c) Reprezentați grafic problema.
16. Funcția de producție a unei firme este $Q(K,L) = 2K \cdot L^2$, iar prețurile celor doi factori de producție sunt 4 u.m. / unitatea de capital respectiv 8 u.m. / unitatea de forță de muncă, în condițiile unui buget de 240 u.m. Determinați combinația optimă pentru producător și rata marginală de substituție între muncă și capital în condiții de optim. Reprezentați grafic problema.
17. Se dă următoarea funcție de producție $Q(K,L) = L^\alpha \cdot K^{0.6}$. Se cere: a) determinați valoarea coeficientului α și indicați semnificația acestuia, știind că funcția Q este o funcție de gradul 2; b) să se calculeze de câte ori se va multiplica producția dacă fiecare factor se dublează; c) determinați funcții productivităților marginale și ale productivităților medii aferente fiecăruia dintre cei doi factori și precizați ce relație poate fi stabilită între acestea.
18. Funcția de producție a unei firme este dată de relația: $Q(K,L) = K^{\frac{3}{4}} L^{\frac{3}{4}}$. Știind că producătorul dispune de un buget de 1000 u.m., iar prețurile celor doi factori de producție sunt $P_K=20$ și $P_L=50$, să se determine: a) cantitatea corespunzătoare optimului producătorului; b) rata marginală de

substituție a muncii cu capitalul, corespunzătoare punctului de optim; c) ce tip de randamente de scară prezintă această funcție.

19. În perioada de bază se utilizează un capital de 80 milioane u.m., obținându-se o producție de 120 milioane u.m. În perioada curentă capitalul se reduce cu 20% iar indicele producției devine 0,6. Să se determine: a) productivitatea medie a capitalului în cele două perioade de timp; b) dinamica productivității capitalului pentru intervalul studiat; c) productivitatea marginală a capitalului.
-

CAPITOLUL 6. COSTURILE DE PRODUCȚIE

1. Consumul factorilor de producție
2. Costul
3. Costul de producție
4. Costul global
5. Costul mediu (unitar)
6. Costul marginal
7. Amortizarea capitalului fix

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Consumul factorilor de producție – presupune folosirea factorilor de producție în cadrul procesului economic de producție, utilizare în urma căreia se pune în valoare potențialul acestor factori. Prin utilizarea factorilor de producție se ajunge la pierderea treptată sau imediată a utilității acestor factori.

Costul – la modul general semnifică orice cheltuială bănească suportată pentru a se putea beneficia de un anumit bun sau serviciu. Din perspectivă economică prin costuri se înțelege expresia bănească a efortului suportat de agenții economici pentru producerea și desfacerea bunurilor economice. Costul este un indicator economic cu o importanță deosebită atât pentru producător cât și pentru consumator, fiind un criteriu și un instrument de comparație pentru alegerea unei anumite variante de consum sau de producție.

Costul contabil – expresia bănească a cheltuielilor efectiv suportate de către firmă pe un anumit interval de timp; rezultă din evidența contabilă a agentului economic.

Costul economic – are o sferă de cuprindere mai vastă decât costul contabil înglobând alături de acesta anumite cheltuieli cum ar fi: consumul de muncă al proprietarului firmei, dobânzile cuvenite capitalului propriu, chiriile corespunzătoare folosirii propriilor clădiri. În structura costului economic regăsim **costuri implicite** și **costuri explicite**.

Costuri implicite – echivalentul bănesc al consumului de resurse ale agentului economic, folosiți însă cu titlu gratuit (ex: cheltuiala cu forța de muncă proprie a agentului economic care nu se înregistrează sub forma salariului).

Costuri explicite – indică cheltuielile efectuate de către întreprindere și înregistrate în costurile efectiv plătite (este considerat sinonim cu costul contabil).

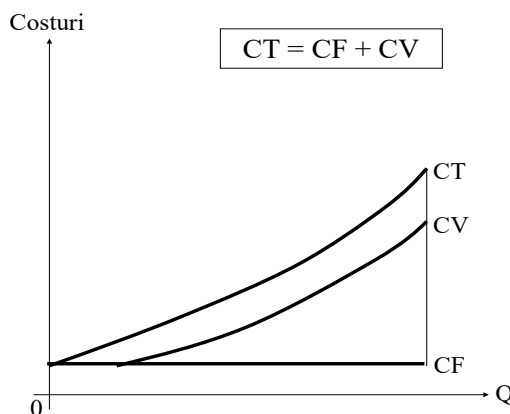
Costul de producție – expresia în bani a consumului factorilor de producție necesar producerii și desfacerii bunurilor economice; se concretizează prin cheltuieli suportate de către agenții economici cu: materiile prime, materiale, combustibili, salarii, utilaje, chirii, administrație, conducere, etc.

Cost global – ansamblul cheltuielilor ocazionate de obținerea unui anumit volum al producției dintr-un bun economic oarecare. În categoria costurilor globale regăsim **costul fix (CF)**, **costul variabil (CV)** respectiv **costul total (CT)**.

Costul fix (CF) – cheltuieli suportate de agentul economic care, pe termen scurt, sunt independente de volumul producției obținute (ex: amortizarea capitalului fix, chirii, salariile personalului administrativ, dobânzi, cheltuieli de întreținere, etc).

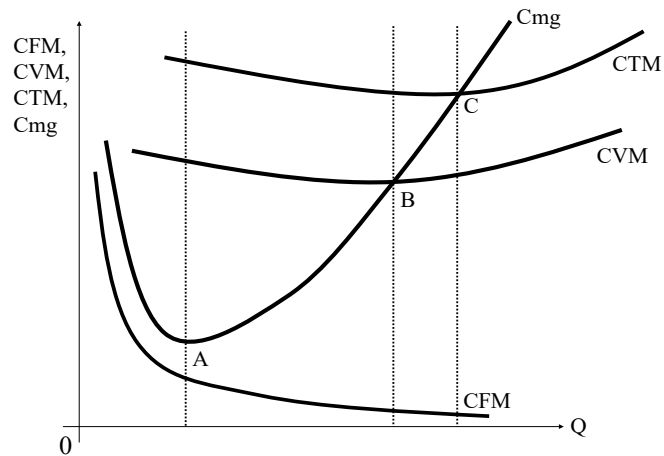
Costul variabil (CV) – acele cheltuieli suportate de agentul economic care, indiferent de termenul de timp avut în vedere, se modifică în funcție de volumul producției (ex: cheltuieli cu materiile prime, materiale, salarii directe, etc).

Costul total (CT) – este cheltuiala totală suportată de un anumit agent economic pentru realizarea unui volum total al producției, pe un anumit interval de timp; costul total este în fapt suma costurilor fixe și a celor variabile la nivel de firmă. Pe termen scurt, variația sa este determinată de evoluția costurilor variabile.

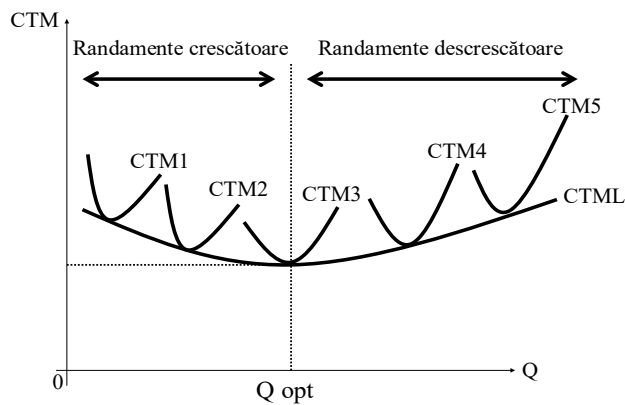

Costul mediu (unitar) – exprimă costurile globale (CF, CV, CT) suportate pe unitatea de produs realizată. Corespunzător nivelului de abordare distingem trei tipuri de costuri medii: **costul fix mediu** (CFM – reflectă costul fix suportat pe unitatea de produs), **costul variabil mediu** (CVM – reflectă costul variabil suportat pe unitatea de produs) respectiv **costul total mediu** (CTM – reflectă costul total suportat pe unitatea de produs).

Costul marginal (Cmg) – exprimă sporul de cost total (ΔCT) necesar obținerii unei unități suplimentare de producție (unui spor unitar al producției ΔQ). Costul marginal măsoară variația costului total pentru o variație infinitesimală a producției.

Curba costurilor totale medii ale unei firme pe termen lung

Amortizarea capitalului fix – expresia monetară a consumului convențional de capital fix; exprimă recuperarea treptată a prețului de achiziție a mijloacelor de capital fix.

Clasificarea costurilor:

COSTURI (cheltuieli)	FIXE	VARIABLE	TOTALE
MATERIALE	amortizarea capitalului fix + combustibil pentru încălzit + energie iluminat + ...	combustibil + energie + materii prime + ...	Σ
SALARIALE	salarii indirecte	salarii directe	Σ
Alte cheltuieli bănești	rente, chirii, dobânzi		Σ
TOTALE			Σ

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Consumul factorului muncă se poate cuantifica:
  - a) valoric, în rezultatele create, prin intermediul costului;
  - b) material, în materia primă utilizată;
  - c) valoric, în rezultatele create, prin intermediul cheltuielilor salariale;
  - d) atât material cât și valoric.

R:
2. Consumul de bunuri-capital se poate cuantifica:
  - a) doar material (materii prime, materiale, etc.);
  - b) doar valoric (prin prisma prețului bunurilor-capital);
  - c) nediferențiat în funcție de tipul bunurilor-capital;
  - d) atât material cât și valoric.

R:
3. Consumul de factori naturali se poate reflecta:
  - a) doar material (în resursele propriu-zise);
  - b) doar valoric (prin prețul factorilor naturali);
  - c) atât material cât și valoric;
  - d) nu se poate cuantifica.

R:

Consumul factorilor de producție are un caracter:

  - a) static;
  - b) dinamic;
  - c) linear;
  - d) unitar.

R:
4. Despre costul de producție se poate spune că:
  - a) reflectă timpul de muncă necesar pentru producerea unui bun economic;
  - b) este expresia monetară a cheltuielilor ocazionate de achiziția, alocarea și consumul factorilor de producție necesari realizării procesului de producție;
  - c) este expresia cantitativă a capitalului propriu utilizat;
  - d) reprezintă expresia bănească a cheltuielilor fixe și circulante.

R:
5. Cheltuielile cu iluminatul și chiria pentru spațiile de producție reprezintă o componentă a:
  - a) costurilor fixe;
  - b) costurilor variabile;
  - c) costului salarial;
  - d) costului marginal.

R:
6. Cheltuielile cu salariile personalului direct implicat în activitatea productivă sunt incluse în:
  - a) costul fix;
  - b) costul variabil;
  - c) costul fix mediu;
  - d) costul de oportunitate.

R:
7. Despre costul fix e poate spune că:
  - a) rămâne neschimbat, indiferent de modificarea producției sau de factorul timp;
  - b) întotdeauna scade pe perioadă lungă de timp, în funcție de volumul producției;

- c) rămâne neschimbat pe termen scurt;
d) este direct proporțional cu volumul producției.
- R:
8. Costul total este compus din:
a) costurile fixe și variabile;
b) totalul costurilor fixe și numai o parte a costurilor variabile;
c) uzura fizică și costurile variabile;
d) salariile și profiturile.
- R:
9. Cheltuielile materiale și cele salariale reprezintă componente ale:
a) costului fix;
b) costului variabil;
c) costului total;
d) veniturilor.
- R:
10. Dacă pe termen scurt volumul producției înregistrează o scădere, atunci:
a) costul fix scade direct proporțional;
b) costul fix mediu crește;
c) costul total nu se modifică;
d) prețul de vânzare scade întotdeauna.
- R:
11. Dacă are loc o modificare în ceea ce privește volumul producției, atunci despre costul variabil mediu se poate spune că:
a) rămâne întotdeauna constant, deoarece nu are legătură cu producția;
b) scade întotdeauna;
c) crește întotdeauna;
d) poate să crească sau poate să scadă, în funcție de situație.
- R:
12. Dacă volumul producției crește, atunci costul variabil mediu:
a) scade;
b) crește;
c) devine egal cu zero;
d) crește, apoi scade până la zero.
- R:
13. Dacă volumul producției scade, atunci costul variabil mediu:
a) scade;
b) crește;
c) devine egal cu zero;
d) crește, apoi scade până la zero.
- R:
14. Despre care din următoarele afirmații se poate spune că e adevărată:
a) costul total este mai mare decât costul variabil;
b) pe termen scurt, costul total poate fi egal cu costul variabil, când firma înregistrează cost fix;
c) costul variabil este obligatoriu mai mic decât costul fix;
d) pe termen scurt, costul fix este întotdeauna mai mare decât costul variabil.
- R:
15. Precizați care dintre următoarele nu reprezintă căi de reducere a costurilor de producție:
a) creșterea salariilor directe;
b) scăderea randamentelor factorilor de producție;
c) creșterea mai rapidă a productivității muncii față de majorarea salariilor;
d) scăderea mobilității factorilor de producție.
- R:

16. Costurile variabile cuprind cheltuielile cu:
a) materiile prime;
b) salariile personalului administrativ;
c) combustibilul, în anumite situații;
d) materialele.
- R:
17. Costul total mediu este influențat de:
a) costul variabil;
b) viteza de rotație a banilor;
c) costul marginal;
d) tipul de proprietate asupra bunurilor.
- R:
18. Costul total mediu este influențat direct de:
a) costul marginal;
b) tipul producției;
c) costul variabil mediu;
d) costul fix mediu.
- R:
19. Costul marginal poate fi definit ca:
a) sporul de producție obținut la o unitate de cheltuială suplimentară;
b) cantitatea dintr-un factor de producție necesară pentru a asigura scăderea producției cu o unitate;
c) cantitatea maximă de factori de producție necesară obținerii unei unități de producție;
d) sporul de cost total antrenat de creșterea consumului de factori de producție pentru a suplimenta producția cu o unitate.
- R:
20. Modificarea volumului producției va produce o modificare a costului variabil:
a) invers proporțional;
b) în sens invers față de modificarea producției;
c) direct proporțional;
d) în același sens cu aceasta, dar nu întotdeauna direct proporțional.
- R:
21. Pentru determinarea costului material se iau în considerare următoarele elemente:
a) cheltuielile cu capitalul bănesc;
b) salariile și capitalul circulant.
c) amortizarea și cheltuielile cu capitalul circulant;
d) întregul capital tehnic care se află în proprietatea întreprinderii în momentul producerii bunurilor respective.
- R:
22. În calculul costului salarial se iau următoarele elemente:
a) toate cheltuielile cu factorul muncă;
b) doar salariile personalului productiv;
c) toate cheltuielile salariale din care se scad cele cu muncitorii aflați în concediu;
d) nici una dintre variantele de mai sus nu e completă.
- R:
-

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Costul fix:

$CF = \text{Cheltuieli cu amortizarea} + \text{Iluminat} + \text{Încălzire} + \text{Chirii} + \text{Dobânzi} + \text{Salarii indirecte}$

Costul variabil:

$CV = \text{Cheltuieli cu materiile prime} + \text{materiale, combustibil, energie, apă pentru producție} + \text{salarii directe}$

Costul total:

$$CT = CF + CV \text{ sau } CT = Cm + Cs = (A + Kc) + (Csf + Csv)$$

unde: Cm – cheltuieli materiale

Cs – cheltuieli salariale

A – amortizarea capitalului fix

Kc – consum de capital circulant

Csf – cheltuieli salariale fixe

Csv – cheltuieli salariale variabile

Costul fix mediu (costul fix unitar):

$$CFM = \frac{CF}{Q}$$

Costul variabil mediu (costul variabil unitar):

$$CVM = \frac{CV}{Q}$$

Costul total mediu (costul total unitar):

$$CTM = \frac{CT}{Q} = \frac{(CF + CV)}{Q} = \frac{CF}{Q} + \frac{CV}{Q} = CFM + CVM$$

Costul marginal:

$$Cmg = \frac{\Delta CT}{\Delta Q} = \frac{CT_1 - CT_0}{Q_1 - Q_0}; Cmg = \frac{\partial CT}{\partial Q} = (CT)'$$

unde: ∂CT - prima derivată a funcției costului total al firmei;

∂Q - prima derivată a funcției producției firmei

Amortizarea anuală (în cote egale):

$$Aa = \frac{Kf}{Ta}$$

unde: Aa – amortizarea anuală

Kf – capitalul fix

Ta – termen de amortizare

Rata amortizării:

$$Ra = \frac{Aa}{Kf} \cdot 100 \text{ sau } Ra = \frac{1}{Ta} \cdot 100$$

Valoarea rămasă de amortizat (amortizare în cote regresive):

$$Vra = Kf - Va$$

unde: Vra – valoarea rămasă de amortizat

Va – valoarea amortizată

Pragul de rentabilitate:

$$CTM \rightarrow \min$$

$$p < CTM_{\min} \Rightarrow \text{pierdere}$$

$$p > CTM_{\min} \Rightarrow \text{profit}$$

unde: $CTM_{\min}$ – cost total mediu minim

p – prețul unitar

Pragul de faliment:

$$CVM \rightarrow \min$$

APLICAȚII

1. Ținând seama de relațiile dintre costurile înregistrate la nivel de firmă, completați tabelul următor:

Q	CF	CV	CT	CFM	CVM	CTM	C _{mg}
1	400						-
2			1200				100
3						480	
4							350
5					350		
6		2000					

2. Valoarea rămasă de amortizat după 6 ani, dintr-un utilaj, este de 4.000 u.m. Rata anuală de amortizare practică în continuare este de 20%. Calculați valoarea capitalului fix și perioada necesară amortizării.
3. Un utilaj în valoare de 250.000 u.m. se amortizează în 4 ani în cote descrescătoare de 40%, 30%, 20%, 10%. În situația în care se calculează amortizarea după metoda cotelor anuale egale, profitul total anual este de 1.500 u.m. Determinați: a) amortizarea anuală în condițiile cotelor anuale descrescătoare; b) amortizarea anuală în situația în care ar fi implementate cote de amortizare anuale egale.
4. În perioada de bază, costurile fixe medii (CFM₀) și cele variabile medii (CVM₀) sunt egale între ele. În perioada curentă producția crește de 4 ori iar costul variabil (CV₁) de 3 ori. Care va fi modificarea procentuală a costului total mediu ($\Delta\%CTM$) pentru intervalul studiat?
5. La nivelul unei firme, CFM₁ = 800 u.m. iar CVM₁=1600 u.m. Dacă în perioada curentă producția rămâne constantă, iar costul variabil crește cu 100%, calculați cu cât s-a modificat costul total mediu ($\Delta\%CTM$) pentru intervalul studiat?
6. În luna ianuarie, costul fix reprezintă 25% din costul total, costul variabil fiind 30.000 u.m. Calculați mărirea costului total în luna februarie știind că indicele său este 150%.
7. La momentul t₀, costul total necesar obținerii unei unități de produs este 1.000 u.m., costul fix mediu reprezentând 30% din mărirea acestuia, în condițiile în care firma realizează un volum total al producției egal cu 10.000 bucăți dintr-un bun X. La t₁ se înregistrează o creștere a producției cu 20%, costul marginal fiind 70 u.m. Să se calculeze: a) costurile fixe medii la cele două momente de timp; b) costurile variabile medii în t₀ și t₁, c) variația absolută și procentuală a costului variabil.
8. Pentru perioada t₀ – t₁, costul total crește cu 40%, iar producția cu 20%. Calculați costul marginal cunoscând că în t₀ costul total mediu este 40 u.m.
9. O firmă produce anual 5.000 bucăți dintr-un bun oarecare, pe care le vinde la un preț unitar de 150 u.m., pentru realizarea producției fizice amintite suportând următoarele cheltuieli: amortizarea capitalului fix 15.000 u.m., salarii directe 100.000 u.m., salarii indirecte 25.000 u.m., cheltuieli de întreținere 40.000 u.m., materii prime 80.000 u.m., combustibil și energie 55.000 u.m., chirii 6.000 u.m. Calculați: a) costul fix și costul fix mediu; b) costul variabil și costul variabil mediu; c) costul total și cel total mediu; d) valoarea producției anuale.
10. Un agent economic realizează o producție lunară de 100.000 bunuri X, pe care o fructifică la un preț unitar de 80 u.m. / unitatea de produs. Pentru a obține producția lunară de mai sus,

agentul economic înregistrează următoarele elemente de cost: salarii indirecte 100.000 u.m., salarii directe 400.000 u.m., rente 10.000 u.m., dobânzi 55.000 u.m., materii prime 500.000 u.m., combustibil și energie pentru producție 100.000 u.m., amortizare de capital fix 200.000 u.m., combustibil pentru întreținerea spațiilor de producție 8.000 u.m., chirii 7.000 u.m. Calculați costurile globale și costurile unitare la nivel de agent economic.

11. Suma dintre cheltuielile materiale și cheltuielile salariale ale unui agent economic este 48 milioane u.m. Cunoscând că mărimea costurilor fixe este de 50% din mărimea costului variabil, calculați costurile fixe și cele variabile.
  12. Capitalul tehnic utilizat de o firmă în procesul de producție are o valoare de 400.000 u.m., capitalul fix reprezentând 25% din dimensiunea capitalului tehnic. Costul necesar realizării volumului total al producției este 500.000 u.m., cheltuielile salariale fiind 100.000 u.m. Determinați valoarea cheltuielilor materiale fixe.
  13. Funcția costului total pe termen scurt la nivelul unei firme este: $CT = 90 + 4Q + 2Q^2 + 3Q^3$, producția fiind $Q = 30$ bucăți. Calculați: costul fix, costul variabil, costul total, costul fix mediu, costul variabil mediu, costul total mediu, costul marginal.
  14. Funcția costului total pe termen scurt la nivelul unei firme este: $CT = 180 - 4Q + 3Q^2 + 2Q^3$, producția realizată fiind $Q = 20$ bucăți. Calculați toate tipurile de costuri posibile.
-

CAPITOLUL 7. PROFITUL

1. Profitul
2. Masa profitului
3. Rata profitului
4. Forme ale profitului
5. Pragul de rentabilitate
6. Pragul de faliment
7. Maximizarea profitului

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Profitul – denumire generică dată diferenței pozitive dintre venitul obținut prin vânzarea bunurilor economice realizate de un agent economic și costul suportat pentru realizarea bunurilor respective; profitul este un excedent de venit peste costul producției, în această formă fiind de fapt vorba despre **profit brut**. Este considerat o expresie a eficienței economice la nivel de firmă.

Profitul admis – parte a profitului rămasă agentului economic după plata impozitului aferent, sumă de care poate dispune așa cum consideră mai bine respectivul agent economic; mai poartă numele de **profit net**.

Profitul legitim sau legal – profitul obținut în condițiile respectării prevederilor legale existente în aceste sens în cadrul economiei naționale.

Profitul nelegitim sau nelegal – profitul realizat prin nerespectarea prevederilor legale în domeniu, indiferent dacă respectiva încălcare a legii a fost voită sau nu.

Profitul normal – profitul considerat satisfăcător de agentul economic pentru a-și desfășura în continuare activitatea. Ca mărime diferă de la un agent economic la altul bazându-se pe aprecierea subiectivă a fiecărui beneficiar al său în parte.

Supraprofit – excedent bănesc peste profitul considerat normal. Este obținut în anumite situații cum ar fi: perioade în care cererea excede cu mult oferta dintr-un anumit bun, cazul monopolurilor, eludarea cadrului legal de către agentul economic, etc.

Profitabilitate – indicator la rentabilității economice egal cu diferența dintre rentabilitatea financiară și rata reală a dobânzii la nivelul economiei naționale.

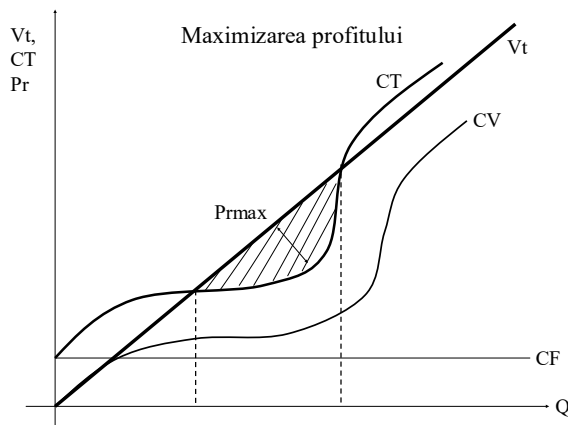
Masa profitului (Pr) – exprimă mărimea absolută a profitului obținută pe seama diferenței absolute dintre veniturile și costurile (cheltuielile) unui agent economic.

Rata profitului (Rpr) – exprimă valoarea profitului ca mărime relativă obținută în baza raportului procentual dintre masa profitului și un anumit indicator relevant (cost total, cifră de afaceri, etc).

Pragul de rentabilitate – definește acel volum al producției sau al cifrei de afaceri la care încasările totale sunt egale cu costurile totale, profitul fiind în această situație nul. Exprimă o situație a producătorului pe termen scurt, în cazul menținerii acestei stări pe termen lung întreprinderea va fi constrânsă să iasă din afaceri (corespunde CTM minim).

Pragul de faliment – nivelul minim la care poate fi coborât prețul pe piață astfel încât firma să-și poată desfășura în continuare activitatea pe termen scurt neținându-se seama de rezultatul financiar înregistrat (corespunde CVM minim).

Maximizarea profitului – urmărit de orice firmă care acționează în condiții concurențiale, presupune determinarea celui mai ridicat nivel posibil al profitului total.

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Profitul reprezintă:
  - a) rezultatele economice obținute de un agent economic în decursul unui an;
  - b) o formă de venit net;

- c) excedentul de venit obținut peste quantumul cheltuielilor ocazionate de realizarea activității, de către un agent economic;
- d) excedentul de cheltuieli obținut peste quantumul veniturilor ocazionate de realizarea activității, de către un agent economic.

R:

2. Putem vorbi despre profit:

- a) atunci când veniturile sunt depășite de cheltuieli;
- b) atunci când cheltuielile sunt inferioare veniturilor;
- c) atunci când rezultatul economic obținut de un agent economic este pozitiv;
- d) nici una dintre variantele de mai sus.

R:

3. Profitul poate fi determinat:

- a) numai din punct de vedere absolut, ca rată a profitului;
- b) numai din punct de vedere relativ, ca rată a profitului;
- c) atât din punct de vedere absolut, ca masă a profitului, cât și din punct de vedere relativ, ca rată a profitului;
- d) numai din punct de vedere relativ, ca masă a profitului;
- e) atât din punct de vedere absolut, ca rată a profitului, cât și din punct de vedere relativ, ca masă a profitului.

R:

4. Pierderile apar atunci când:

- a) veniturile obținute de agentul economic sunt inferioare cheltuielilor ocazionate de desfășurarea activității;
- b) când cheltuielile de producție sunt depășite de veniturile obținute de agentul economic;
- c) când prețul de vânzare al unui bun este inferior costului total de producție;
- d) costul mediu total este inferior prețului de vânzare.

R:

5. Precizați ce fel de influență (directă sau indirectă) au următorii factori asupra ratei profitului:

Factor	Influență directă	Influență indirectă
Masa profitului		
Nivelul costurilor		
Mărimea cifrei de afaceri		
Volumul capitalului utilizat		

6. În funcție de structura profitului întâlnim:

- a) profit normal;
- b) supraprofit;
- c) profit net;
- d) profit legitim;
- e) profit brut;
- f) profit nelegitim.

R:

7. Dacă luăm în considerare sursele de formare, se poate vorbi despre:

- a) profit normal;
- b) supraprofit;
- c) profit net;
- d) profit legitim;
- e) profit brut;
- f) profit nelegitim.

R:

8. În raport cu limitele înregistrate, distingem:
- profit normal;
  - supraprofit;
  - profit net;
  - profit legitim;
  - profit brut;
  - profit nelegitim.
- R:
9. Care dintre următoarele nu se regăsește printre funcțiile economico-sociale ale profitului:
- orientarea activității economice;
  - crearea surselor pentru investițiile productive;
  - crearea surselor pentru autofinanțate;
  - influențarea costului de producție, prin introducerea profitului în valoarea costului total;
  - favorizarea introducerii progresului tehnic.
- R:
10. Care este valoarea de adevăr a următoarei afirmații „Agenții economici caută întotdeauna profitul cel mai ridicat.”:
- adevărată;
  - falsă.
- R:
11. Care dintre următoarele afirmații referitoare la profit sunt adevărate:
- este o premisă a sporirii producției materiale;
  - este o trăsătură a vieții sociale;
  - este motivația exercitării unei activități de către un agent economic;
  - este diferența dintre ceea ce se cheltuiește și ceea ce se consumă într-o activitate.
- R:
12. Atunci când venitul total al firmei este egal cu costul total se atinge:
- pragul de rentabilitate;
  - volumul maxim al profitului;
  - pragul de închidere;
  - pragul de faliment.
- R:
13. Atunci când prețul de vânzare se situează sub nivelul costurilor variabile medii, se atinge:
- pragul de rentabilitate;
  - volumul maxim al profitului;
  - pragul de închidere;
  - pragul de faliment.
- R:
14. Despre rata profitului în raport cu capitalul folosit și cea în raport cu costurile totale, se poate spune că:
- amândouă au ca bază de calcul masa profitului;
  - prima depinde invers proporțional de cealaltă;
  - pun în evidență mărimea absolută a profitului;
  - amândouă se calculează ca diferență între anumite mărimi.
- R:
15. Rata profitului în funcție de costurile totale se calculează ca:
- raport între cifra de afaceri și masa profitului;
  - diferență între venit și cheltuieli;
  - raport procentual între masa profitului și costul total;
  - raport procentual între venituri și cheltuieli.
- R:

16. Rata profitului calculată la cifra de afaceri față de rata profitului calculată la costurile totale este:
a) mai mică;
b) întotdeauna egală;
c) mai mare sau egală;
d) mai mare.
R:
17. Vorbim despre un nivel ridicat al eficienței economice atunci când:
a) efectul obținut pe unitatea de efort este redus;
b) efortul depus pe unitatea de efect este mic;
c) efortul se exprimă în unități valorice;
d) efectul se exprimă în unități fizice.
R:
18. Vorbim despre atingerea pragului de închidere al unei firme:
a) dacă prețul de vânzare este inferior costului variabil mediu;
b) dacă prețul de vânzare este egal cu costul total mediu;
c) dacă veniturile totale sunt inferioare costurilor variabile;
d) dacă veniturile totale sunt egale cu costurile fixe.
R:
19. Suma minimă de bani obținută de întreprinzător, care îl motivează pe acesta și îi este suficientă pentru a-și continua activitatea reprezintă:
a) cifra de afaceri;
b) profit normal;
c) supraprofit;
d) venit implicit.
R:
20. Profitul total conține:
a) profit obișnuit (normal) și supraprofit;
b) cifră de afaceri și cost;
c) supraprofit și profit economic;
d) profit impozabil și supraprofit.
R:
21. Dacă din profitul brut se scade impozitului pe profit și celelalte taxe aferente se obține:
a) masa profitului;
b) rata profitului;
c) profitul normal;
d) profitul net.
R:
22. Dacă agenții economici obțin profit în mod nejustificat sau prin încălcarea reglementărilor în vigoare, vorbim despre:
a) profit neimpozabil;
b) profit brut;
c) pierdere;
d) profit nelegitim.
R:
23. Masa profitului poate fi exprimată:
a) în unități valorice, sub formă bănească;
b) în unități fizice (convențional-fizice);
c) atât în unități fizice, ca mărime absolută, dar și procentual;
d) numai în mărime relativă, adică procentual.
R:
24. Profitul unei firme poate crește, în condițiile în care producția rămâne constantă, dacă:
a) veniturile firmei scad, iar costurile ei cresc;

- b) prețul produsului urcă;
- c) costul de producție crește, iar venitul total rămâne neschimbat;
- d) scade nivelul prețului.

R:

25. Precizați componentele prețului de producție, adaosului comercial, respectiv al prețului cu amănuntul:

	Preț de producție	Adaos comercial	Preț cu amănuntul
Cost de producție			
Profit			
Cost de desfacere			
Profit comercial			

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Profitul (masa profitului):

$$Pr = VT - CT = P \cdot Q - CT \text{ sau } Pr = CA - CT$$

unde: Pr – profitul (masa profitului)

VT – venituri totale

CT – costuri (cheltuieli) totale

P – prețul unitar

Q – producția realizată

CA – cifra de afaceri

Profitul unitar: $Pr_U = P - CTM$

unde: Pr_U – profitul unitar

CTM – costul total mediu (costul unitar)

Profitul brut:

$$Pr_{brut} = VT - CT$$

Profitul net:

$$Pr_{net} = Pr_{brut} - I_{Pr}$$

unde: Pr_{brut} – profitul brut

I_{Pr} – impozitul asupra profitului

Rata profitului:

$$R_{Pr/CA} = \frac{Pr}{CA} \cdot 100 \text{ sau } R_{Pr/CT} = \frac{Pr}{CT} \cdot 100 \text{ sau } R_{Pr/K_p} = \frac{Pr}{K_p} \cdot 100$$

unde: R_{Pr} – rata profitului
 K_p – capitalul propriu al firmei

Pragul de rentabilitate:

$$Pr = VT - CT$$

$$\text{dar } VT = CT \Rightarrow Pr = 0$$

APLICAȚII

1. Dacă prețul de vânzare al unui bun este 250 u.m. / bucată iar costul total este 20.000 u.m., producția realizată fiind 100 bucăți, să se determine masa profitului.
2. O firmă de producție obține din vânzarea producției sale venituri în valoare de 125.000 lei. Știind că costul de producție pe unitatea de produs a fost de 100 u.m., în condițiile producerii a 1.000 buc, să se determine masa profitului, rata profitului la costul de producție și rata profitului la cifra de afaceri.
3. Determinați rata profitului calculată la costul de producție, știind că profitul firmei reprezintă 25% din cifra de afaceri a firmei.
4. La momentul t_0 o firmă înregistrează o cifră de afaceri anuală de 100 milioane u.m., rata profitului calculată la această cifră de afaceri fiind de 12%. În perioada t_1 , dorind să-și dubleze rata profitului în condițiile obținerii unei cifre de afaceri constante, firma procedează la o reducere a costului de producție. Calculați cu cât trebuie redus costul de producție pentru ca firma să poată atinge obiectivul propus.
5. O firmă utilizează pe o perioadă de patru ani un capital fix în valoare totală de 800.000 u.m., capitalul circulant utilizat anual fiind de 5 ori mai mare decât amortizarea anuală și de 8 ori mai mare decât cheltuielile salariale, profitul anual obținut de firmă este de 265.000 u.m. Să se determine rata anuală a profitului calculată la costurile totale.
6. Costul de producție reprezintă 75% din totalul valorii producției anuale aparținând unui agent economic, cheltuielile salariale totale suportate de acesta fiind de 4 ori mai mici decât costurile materiale iar mărimea profitului anual obținut este de 500.000 u.m. Să se calculeze: a) valoarea producției totale; b) cheltuielile materiale; c) cheltuielile salariale totale; d) rata profitului la costul total.
7. O întreprindere utilizează anual un capital total de 20 milioane u.m., din care 40% reprezintă capitalul propriu al întreprinderii. Profitul anual obținut este de 500.000 u.m., fiind superior cu 25% cheltuielilor salariale anuale, în vreme ce cheltuielile materiale ocupă o pondere de 70% în totalul valorii producției anuale. Determinați: a) valoarea producției anuale; b) rata profitului la capitalul total, capitalul propriu și costuri totale.
8. O firmă are o rată a profitului la cifra de afaceri de 10%, profitul total obținut de firmă fiind de 500.000 u.m. Sumele cheltuite pentru salarii și capitalul circulant sunt egale, iar cele plătite pentru amortizare de trei ori mai mari. Calculați cheltuielile salariale totale.

9. În cazul unui bun de consum se înregistrează următoarele relații: $CTM = 30\%P$, $C_m = 2A$, $CTM = 2C_m$, $Pr_u = 420$ u.m. Calculați dimensiunea capitalului circulant cu care operează agentul economic.
10. Într-un an o firmă obține un profit de 100 milioane u.m., suportând un cost fix de 140 milioane și un cost variabil mediu de 180.000 u.m. Dacă prețul unitar practicat de firmă pentru bunurile produse este de 300.000 u.m. calculați volumul producției.
11. Valoarea totală a producției realizată de un agent economic este de 500 milioane u.m., rata profitului calculată la cifra de afaceri fiind 20%. Cunoscând cota anuală de impozitare a profitului de 16%, calculați mărimea profitului net.
12. La nivelul unei firme se realizează încasări anuale de 45 milioane u.m., cota anuală de impozitare fiind 16%. Amortizarea anuală este 4 milioane u.m., cheltuielile salariale totale 6 milioane u.m., capitalul circulant utilizat 20 milioane u.m., compensația pentru risc 2 milioane u.m. Să se calculeze: a) profitul brut; b) profitul net; c) supraprofitul.
13. În intervalul de timp $t_0 - t_1$, rata profitului evoluează de la 15% la 20%, iar volumul vânzărilor de la 450.000 u.m. la 400.000 u.m. Calculați modificarea absolută și cea relativă a masei profitului.
14. O firmă produce anual 1.000 bunuri de consum X, suportând cheltuieli materiale de 50.000 u.m., 70% din acestea fiind cheltuieli materiale variabile, cheltuielile salariale totale fiind 10.000 u.m., iar prețul unitar este 150 u.m. O creștere cu 30% a producției generează o creștere a cheltuielilor materiale variabile cu 40% dar și o creștere salarială cu 20%. Dacă prețul unitar rămâne constant, care va fi modificarea relativă (procentuală) a profitului?
15. În perioada de bază producția anuală este de 300.000 bunuri de consum, folosindu-se un capital total de 15 milioane u.m., din care 5 milioane reprezintă capitalul circulant. Perioada de amortizare a capitalului fix este de 5 ani, cheltuielile salariale anuale fiind duble față de capitalul circulant consumat, prețul unitar fiind 150 u.m. / bucată. În perioada curentă prețul unitar devine 175 u.m. / bucată, capitalul circulant este 10 milioane u.m., amortizarea 3 milioane u.m., volumul producției crește cu 50%, iar cheltuielile salariale cresc cu 40%. Calculați: a) masa profitului în cele două perioade de timp; b) rata profitului calculată la costul total în cele două perioade; c) indicele ratei profitului.
16. O firmă obține un produs destinat pieței utilizând un capital total de 100 milioane u.m., din care 60% capital propriu. Capitalul fix folosit de firmă este de 40 milioane u.m., capitalul circulant este de trei ori mai mare decât cheltuielile salariale, costul total de producție 50 milioane u.m., prețul unitar de vânzare fiind 55 milioane u.m. / bucată. Să se calculeze: a) amortizarea anuală; b) profitul unitar; c) rata profitului calculată la capitalul total, capitalul propriu și la costul total al producției.
17. Funcția costului total pe termen scurt la nivelul unei firme este: $CT = 120 + 6Q - 6Q^2 + 3Q^3$. Să se identifice toate tipurile de costuri posibile; indicați nivelul și coordonatele pragului de faliment al firmei; calculați costurile corespunzătoare pragului de faliment.

CAPITOLUL 8. OFERTA DE MĂRFURI

1. Oferta
2. Legea generală a ofertei
3. Curba ofertei
4. Elasticitatea ofertei
5. Echilibrul pieței

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Oferta – cantitatea dintr-un bun economic care, într-o perioadă de timp determinată și la un anumit preț unitar, este disponibilă pentru vânzare. Spre deosebire de cerere, între ofertă și preț se stabilește o relație directă.

Oferta individuală – reprezintă un barem format din cantitatea pe care un producător-ofertant este dispus să o vândă la diferite niveluri ale prețului. Din însumarea ofertelor individuale corespunzătoare fiecărui nivel al prețului rezultă oferta totală sau oferta pieței.

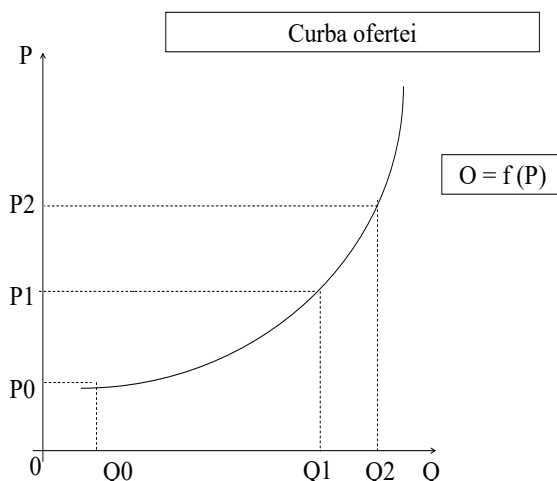
Oferta agregată – cantitatea totală de bunuri economice disponibilă pentru vânzare la un anumit nivel (mediu) al prețurilor și într-o perioadă de timp determinată. Mărimea ofertei agregate poate fi exprimată prin intermediul unui indicator macroeconomic real: venitul național.

Oferta efectivă – conține toate elementele unui contract – obiect, preț, condiții de livrare – astfel că acceptarea de către beneficiar să aibă valoarea unui contract încheiat.

Legea generală a ofertei – dacă pe o anumită piață prețul crește, toate celelalte condiții rămânând neschimbate, atunci cantitatea oferită crește la rândul său, reciproca fiind valabilă.

Curba ofertei – reflectă cantitatea dintr-un bun economic oarecare, oferită spre vânzare într-o anumită perioadă de timp, la diferite niveluri ale prețului unitar. De regulă curba ofertei are o pantă

pozitivă, la prețuri mai mari ofertanții pot obține câștiguri mai ridicate dacă nivelul producției (și deci al ofertei) crește, toate celelalte condiții rămânând neschimbate.

Elasticitatea ofertei – modificarea relativă a cantității oferite în funcție de influența unui anumit factor (de regulă prețul bunurilor de consum, venitul consumatorului sau costul de producție). Viteza de reacție a cantității oferite la modificarea relativă a unui factor de influență asupra sa, toți ceilalți factori rămânând neschimbați (*ceteris paribus*), poate fi determinată cu ajutorul coeficientului elasticității ofertei.

Elasticitatea ofertei în funcție de preț – reflectă modificarea procentuală a cantității oferite dintr-o anumită marfă ca urmare a modificării cu 1% a prețului respectivei mărfi. Între cele două variabile (preț și cantitate oferită) există o relație directă.

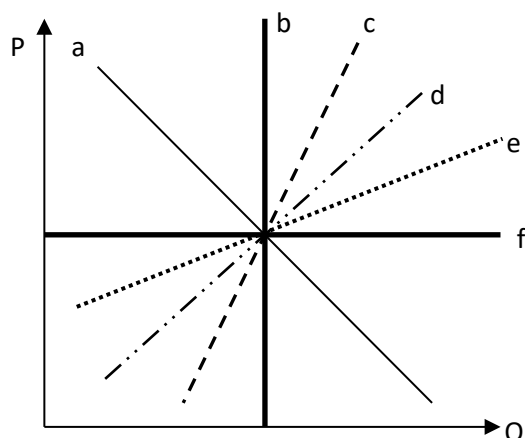
Elasticitatea cererii în funcție de venitul consumatorului – reflectă modificarea procentuală a cantității oferite dintr-o anumită marfă ca urmare a modificării cu 1% a veniturii producătorului dispus să achiziționeze respectiva marfă. Între cele două variabile (venitul consumatorului și cantitate oferită) există o relație directă.

Elasticitatea cererii în funcție de costul de producție – reflectă modificarea procentuală a cantității oferite dintr-o anumită marfă ca urmare a modificării cu 1% a costului de producție pentru respectiva marfă. Între cele două variabile (cost de producție și cantitate oferită) există o relație inversă.

Elasticitatea încrucișată a ofertei – raportul dintre modificarea cantității oferite dintr-un anumit bun și schimbarea prețului unui alt bun.

Coeficientul elasticității ofertei – mijloc de măsurare a elasticității ofertei în funcție de modificarea unui factor de influență asupra sa (prețul sau costul de producție). Prețul sau costul de producție sunt considerate variabile independente iar cantitatea oferită este considerată variabilă dependentă. Practic coeficientul elasticității măsoară viteza modificării relative a variației variabilei relative (ΔQ) în raport cu modificarea relativă a variabilei independente (ΔP , ΔV sau ΔCT).

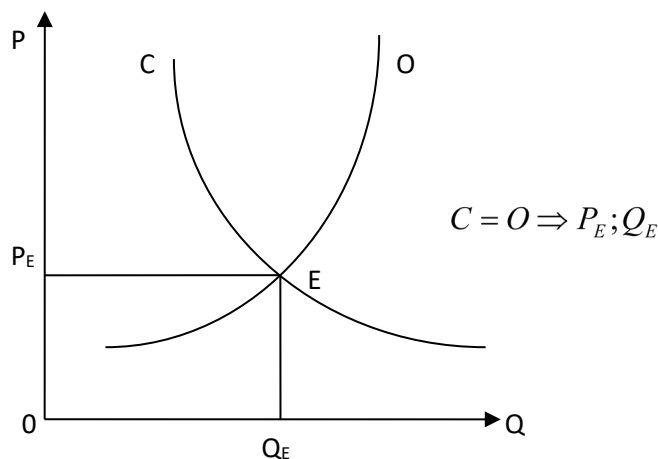
Elasticități ale ofertei în funcție de preț

Echilibrul pieței – stare a pieței caracterizată prin egalitatea stabilită între nivelul cererii și al ofertei, la un moment dat de timp. De regulă echilibrul pieței se realizează pe perioade foarte scurte de timp (instantanee) deoarece piața este caracterizată de o dinamică permanentă.

Legea interacțiunii dintre cerere și ofertă – în cazul unui bun oarecare, o creștere a cererii, în situația în care oferta se menține neschimbată sau scăderea ofertei pe fondul unei cereri constante, antrenează o creștere a prețului respectivului bun pe piață; reciproca este valabilă. Potrivit acestei legi prețul este rezultatul interacțiunii cerere-ofertă, astfel încât poate fi privit din perspectiva următoarei relații: $P = f(C, O)$. Din egalitatea cerere-ofertă rezultă un preț (P_E) și un volum al tranzacțiilor (Q_E) de echilibru.

Echilibrul pieței. Interacțiunea cerere-ofertă

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Oferta reprezintă:
  - a) cantitatea de bunuri libere pe care un agent economic este dispus și poate să o aducă la un anumit preț, la un moment dat, pe a anumită piață;
  - b) cantitatea dintr-un bun economic, pe care un producător o realizează și dorește să o vândă, într-o perioadă dată, la un anumit nivel al prețului;
  - c) cantitatea de bunuri economice pe care producătorii o produc la un moment dat;
  - d) toate variantele de mai sus sunt corecte.

R:
2. Între cantitatea oferită și ofertă, există următoarea relație:
  - a) sunt sinonime;
  - b) sunt complementare;
  - c) sunt distincte;
  - d) sunt antonime.

R:
3. Dacă privim oferta din perspectiva producătorului, atunci mărimea ofertei depinde de:
  - a) prețul factorilor de producție;
  - b) existența unui raport favorabil între preț, utilitate și calitate;
  - c) politica statului privind importurile, încurajarea investițiilor, dezvoltarea economică;
  - d) rata profitului pe economie.

R:
4. Dacă privim oferta din perspectiva consumatorului, atunci mărimea ofertei depinde de:
  - a) prețul factorilor de producție;
  - b) existența unui raport favorabil între preț, utilitate și calitate;
  - c) politica statului privind importurile, încurajarea investițiilor, dezvoltarea economică;
  - d) existența bunurilor substituibile, prețul acestora și modificările de preț ale acestor bunuri.

R:
5. Dacă privim oferta din perspectiva producătorului și a consumatorului, atunci mărimea ofertei depinde de:
  - a) prețul factorilor de producție;
  - b) existența unui raport favorabil între preț, utilitate și calitate;
  - c) politica statului privind importurile, încurajarea investițiilor, dezvoltarea economică;
  - d) modificarea numărului consumatorilor, al producătorilor și a preferințelor acestora.

R:
6. Curba ofertei:
  - a) are pantă crescătoare;
  - b) este orientată SV-NE;
  - c) are pantă descrescătoare;
  - d) este de fapt o dreaptă.

R:
7. Conform legii ofertei:
  - a) orice modificare a prețului, în condiții nemodificate, determină o modificare a cantității oferite, în același sens;
  - b) modificarea prețului are efecte nesemnificative asupra cantității oferite;
  - c) orice modificare a prețului, în condiții nemodificate, determină o modificare a cantității oferite, în sens invers;
  - d) o creștere a prețului determină o creștere a cantității oferite.

R:

8. Corelația preț-cantitate oferită este una:
a) direct proporțională;
b) invers proporțională;
c) de determinare directă;
d) de determinare inversă.
R:
9. Corelația venit-cantitate oferită este una:
a) direct proporțională;
b) invers proporțională;
c) de determinare directă;
d) de determinare inversă.
R:
10. Elasticitatea ofertei arată:
a) cu cât crește cererea la creșterea cu un procent a ofertei;
b) cum se modifică oferta la modificarea cu un procent a venitului;
c) cum se modifică oferta la modificarea cu un procent a prețului;
d) toate variantele de mai sus sunt corecte.
R:
11. Avem ofertă elastică atunci când coeficientul de elasticitate e:
a) negativ;
b) subunitar;
c) supraunitar;
d) egal cu unu.
R:
12. În cazul ofertei elastice:
a) modificarea prețului este mai mare decât modificarea cantității oferite;
b) modificarea cantității oferite e mai mare decât modificarea prețului;
c) modificarea prețului e mai mare decât modificarea venitului;
d) modificarea venitului este mai mică decât modificarea cantității oferite.
R:
13. La modificarea prețului cu un procent are loc o modificare a cantității oferite cu mai mult de un procent, atunci avem:
a) cerere inelastică;
b) cerere atipică;
c) cerere elastică;
d) cerere perfect elastică.
R:
14. Cum nu se determină coeficientul de elasticitate a ofertei în funcție de preț:
a) ca diferență între variația procentuală a prețului și cea a ofertei;
b) ca raport între modificarea procentuală a ofertei și cea a cererii;
c) ca raport între modificarea procentuală a ofertei și cea a prețului;
d) ca raport între variația ofertei și prețul de referință al unui bun.
R:
15. Oferta elastică în raport cu prețul presupune:
a) o variație procentuală a cantității oferite, mai mare decât cea a prețului;
b) o variație a ofertei egală cu variația prețului;
c) o variație a ofertei mai mică decât variația prețului;
d) că variația ofertei este previzibilă.
R:
16. Atunci când oferta este inelastică, mărimea coeficientului de elasticitate a ofertei în raport cu prețul este:
a) supraunitară;

- b) subunitară;
- c) unitară;
- d) negativă.

R:

17. Despre ofertă se poate spune că:

- a) este rigidă pe perioadă foarte scurtă de timp;
- b) este estică, indiferent de perioada de timp la care facem referire;
- c) este puțin elastică pe perioadă scurtă de timp;
- d) are nevoie de timp pentru a se adapta modificării prețului și cererii.

R:

18. Avem echilibru pe piață atunci când:

- a) cererea este cea mai mare, la un preț acceptat de consumatori;
- b) când cantitatea oferită este pe placul consumatorilor, sub aspectul calității și al prețului;
- c) când cererea și oferta se egalizează la un anumit nivel al prețului, numit preț de echilibru;
- d) când cantitatea vândută este egală cu cantitatea oferită.

R:

19. Care dintre următoarele afirmații este adevărată:

- a) de regulă, cererea și oferta reacționează la fel de rapid, dar în sens invers, la modificarea prețului bunurilor;
- b) cererea reacționează mai greu decât oferta la modificarea prețului bunurilor;
- c) oferta reacționează mai greu decât cererea la modificarea prețului bunurilor;
- d) ambele reacționează la fel de rapid și în același sens, la modificarea prețului bunurilor.

R:

20. Modificarea prețului pentru bunuri substituibile:

- a) nu influențează oferta celorlalte bunuri;
- b) determină o modificare a ofertei bunurilor respective și o modificare în același sens a ofertei bunurilor complementare;
- c) determină modificarea ofertei bunurilor respective și o modificare în sens invers a bunurilor care le pot substitui;
- d) nu se poate preciza o astfel de relație.

R:

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

Coefficientul elasticității ofertei în funcție de preț:

$$Keop = \frac{\Delta Q}{Q_0} : \frac{\Delta P}{P_0} = \frac{\Delta Q}{Q_0} \cdot \frac{P_0}{\Delta P} = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \cdot \frac{P_0}{P_1 - P_0}$$

$$Keop = \frac{\partial Q}{Q} : \frac{\partial P}{P} = \frac{\partial Q}{\partial P} \cdot \frac{P}{Q} = Q'(P) \cdot \frac{P}{Q}$$

$$Keop = \frac{\Delta \% Q}{\Delta \% P}$$

Coefficientul elasticității ofertei în funcție de venit:

$$Keov = \frac{\Delta Q}{Q_0} : \frac{\Delta V}{V_0} = \frac{\Delta Q}{Q_0} \cdot \frac{V_0}{\Delta V} = \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \cdot \frac{V_0}{V_1 - V_0}$$

$$Keov = \frac{\partial Q}{Q} : \frac{\partial V}{V} = \frac{\partial Q}{\partial V} \cdot \frac{V}{Q}$$

$$Keov = \frac{\Delta\%Q}{\Delta\%V}$$

Coefficientul elasticității ofertei în funcție de costul de producție:

$$Keoct = \left| \frac{\Delta Q}{Q_0} : \frac{\Delta CT}{CT_0} \right| = \left| \frac{\Delta Q}{Q_0} \cdot \frac{CT_0}{\Delta CT} \right| = \left| \frac{Q_1 - Q_0}{Q_0} \cdot \frac{CT_0}{CT_1 - CT_0} \right|$$

$$Keoct = \left| \frac{\partial Q}{Q} : \frac{\partial CT}{CT} \right| = \left| \frac{\partial Q}{\partial CT} \cdot \frac{CT}{Q} \right|$$

$$Keoct = \left| \frac{\Delta\%Q}{\Delta\%CT} \right|$$

unde: Keop – coeficientul elasticității ofertei în funcție de preț

Keov – coeficientul elasticității ofertei în funcție de venit

ΔQ – variația absolută a ofertei

ΔP – variația absolută a prețului

ΔV – variația absolută a venitului

ΔCT – variația absolută a costului de producție

Q_1 – cantitatea oferită în perioada curentă

Q_0 – cantitatea oferită în perioada de bază

P_1 – prețul în perioada curentă

P_0 – prețul în perioada de bază

V_1 – venitul în perioada curentă

V_0 – venitul în perioada de bază

CT_1 – costul de producție în perioada curentă

CT_0 – costul de producție în perioada de bază

$\Delta\%Q$ – variația procentuală (relativă) a ofertei

$\Delta\%P$ – variația procentuală (relativă) a prețului

$\Delta\%V$ – variația procentuală (relativă) a venitului

$\Delta\%CT$ – variația procentuală (relativă) a costului de producție

$Q'(P)$ – prima derivată a funcției ofertei în raport cu prețul

Atunci când:

$Keop < 0$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \downarrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \uparrow$); ofertă atipică (a)

$Keop = 0$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); ofertă rigidă (perfect inelastică) (b)

$Keop \in (0,1)$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); ofertă inelastică (c)

$Keop = 1$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); ofertă unitară (d)

$Keop > 1$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); ofertă elastică (e)

$Keop \rightarrow \infty$; ($P \uparrow \Rightarrow Q \uparrow$; $P \downarrow \Rightarrow Q \downarrow$); ofertă perfect elastică (f)

APLICAȚII

1. Într-un interval de timp prețurile și cantitățile oferite, corespunzătoare din bunurile X și Y cunosc următoarele modificări:

Bunul	t_0		t_1	
	Preț (P_0)	Cantitate (Q_0)	Preț (P_1)	Cantitate (Q_1)
X	40	40	80	80
Y	70	40	60	45

- a) calculați coeficienții de elasticitate și identificați natura celor două bunuri; b) reprezentați grafic situațiile prezentate.
2. Pe o piață prețul unei mărfi crește de la 150 u.m. la 175 u.m., oferta modificându-se de la 40 la 45 bucăți. Determinați mărimea coeficientului de elasticitate a ofertei, tipul de ofertă și reprezentați grafic curba ofertei în funcție de valorile date.
3. Mărimea coeficientului de elasticitate a ofertei în funcție de venit este $Keov = 2$, iar venitul producătorului în perioada de bază a fost 500 u.m., în vreme ce în același interval $t_0 - t_1$ oferta evoluează de la 10 la 30 de bucăți. Determinați venitul în perioada curentă și modificarea procentuală a veniturii pentru intervalul studiat.
4. Pe o piață oarecare oferta de benzină are o elasticitate constantă în funcție de preț egală cu $Keop = 0,35$. Știind ca la prețul de 3,67 u.m. oferta este egală cu 1 mil. t., să se determine: a) nivelul ofertei de benzină în cazul în care prețul crește cu 9%; b) evoluția procentuală a volumului valoric al tranzacțiilor pentru intervalul studiat; c) reprezentați grafic oferta și comentați graficul respectiv.
5. Oferta pentru carnea de pasăre se modifică pe un interval de timp $t_0 - t_1$ de la 15.000 kg la 18.000 kg în condițiile în care prețul în perioadă de bază este 40 u.m. fiind mai mare cu 15% decât cel din perioada curentă. Determinați coeficientul de elasticitate și tipul ofertei. Reprezentați grafic oferta și explicați situația întâlnită.
6. Oferta pentru un bun de consum are o elasticitate a ofertei în funcție de cost $Keoct = 1,5$. În perioada de bază costul de producție pe unitatea de produs a fost egal cu 180 u.m. iar cantitatea

produsă și oferită a fost de 5 bucăți, în vreme ce în perioadă curentă costul de producție pe unitatea de produs se diminuează cu 20%. Determinați: a) oferta corespunzătoare perioadei curente; b) volumul valoric al tranzacțiilor (în perioada t_0 și t_1) și evoluția relativă a acestuia, în condițiile unui preț unitar în perioadă curentă egal cu 200 u.m. și al unui preț unitar în perioadă de bază egal cu 250 u.m.

7. Elasticitatea ofertei în funcție de preț pentru un bun de consum este $K_{eop} = 0,9$. Știind că la prețul de 2000 u.m. cantitatea ofertă este 600 bucăți, să se calculeze: a) nivelul ofertei obținut ca urmare a scăderii prețului cu 25%; b) modificarea absolută și procentuală a ofertei pe intervalul studiat; c) volumul valoric al tranzacțiilor la cele două momente de timp și variația acestuia; d) profit obținut de firmă în perioada de bază și cea curentă în condițiile unui cost unitar în perioadă de bază de 1600 u.m. și al unui cost unitar în perioadă curentă egal cu 1150 u.m.
8. Trei firme A, B și C au următoarele funcții ale ofertei pentru unt: $Q_A = 20 + 7 \cdot p$; $Q_B = 70 + 12 \cdot p$; $Q_C = 40 + 9 \cdot p$. Pe baza tabelului următor determinați oferta individuală și oferta totală pentru unt;

Prețul unitar (p)	Cantitatea oferită de firma A (Q_A)	Cantitatea oferită de firma B (Q_B)	Cantitatea oferită de firma C (Q_C)	Cantitatea oferită de toate firmele (Q_T)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

9. Determinați mărimea coeficientului de elasticitate și tipul de elasticitate existent în situația în care oferta pentru un bun de consum corespunde următoarei funcții: $q = 4 \cdot p^2$.
10. Se dă funcția ofertei pentru un bun de consum $Q_O = 100 + 4 \cdot P$. Dacă prețul în perioadă curentă egal cu 60 u.m. este mai mare cu 25% față de prețul inițial calculați coeficientul de elasticitate al ofertei în funcție de preț, identificați tipul ofertei și reprezentați grafic problema.
11. Se dă funcția ofertei pentru un bun de consum $Q = 80 + 2 \cdot P$. Dacă prețul în perioadă curentă egal cu 30 u.m. este mai mic cu 30% față de prețul inițial calculați coeficientul de elasticitate al ofertei în funcție de venit, identificați tipul ofertei și reprezentați grafic problema.
12. Pe o piață, în condițiile prețului actual, cererea satisfăcută dintr-un bun este de 120 de bucăți, reprezentând 80% din totalul cererii existente. Știind că cererea are un coeficient de elasticitate în funcție de preț egal cu 0.8, iar oferta unu egal cu 1.2, să se stabilească ponderea cererii satisfăcute în raport cu cea existentă și ponderea ofertei satisfăcute în raport cu cea existentă, în condițiile în care prețul crește cu 25%.
13. În cadrul unei piețe acționează doar două firme X și Y, producătoarele aceluiași bun de consum. Funcțiile de preț pentru cele două firme (funcții inverse ale ofertei) sunt $P = 2 \cdot Q + 10$ pentru firma X, respectiv $P = 3 \cdot Q + 6$ pentru firma Y. Determinați funcția ofertei totale a pieței și coeficientul de elasticitate al ofertei în funcție de preț.

CAPITOLUL 9. PREȚURILE DE VÂNZARE ȘI CONCURENȚA ECONOMICĂ

1. Piața
2. Prețul
3. Concurența economică
4. Formarea prețului pe diferite piețe
5. Echilibrul pieței
6. Maximizarea profitului
7. Surplusul consumatorului
8. Surplusul producătorului

CITEȘTE ȘI ÎNVAȚĂ

Piața – spațiul în care se desfășoară schimburile, unde apar și se manifestă relațiile dintre agenții economici vânzători sau cumpărători, rezultând de aici o confruntare a cererii cu oferta; în același timp piața este considerată o formă de organizare a schimburilor.

Prețul – cantitatea de monedă cerută și oferită în schimbul unei unități (unei cantități) dintr-un anumit bun economic. Prețul există doar în condițiile în care se realizează un schimb, vânzătorul și cumpărătorul fiind două entități diferite.

Concurența economică – alături de cerere și ofertă este una dintre trăsăturile definiției ale pieței, manifestându-se ca un comportament specific interesat al unor subiecți care pentru a-și atinge obiectivele intră în raporturi de cooperare și confruntare cu alți subiecți; este o manifestare a liberei inițiative, fiecare subiect acționând în spiritul propriului interes.

Concurență loială – confruntarea între agenții economici se desfășoară în condițiile respectării de către aceștia a normelor, reglementărilor și mijloacelor considerate corecte și recunoscute prin reglementările în domeniu dintr-o anumită economie.

Concurență neloială – confruntarea între agenții economici se desfășoară cu ajutorul unor practici, mijloace și acțiuni opuse reglementărilor și mijloacelor considerate corecte și recunoscute prin reglementările în domeniu dintr-o anumită economie.

Concurență perfectă – formă a concurenței economice caracterizată de atomicitatea producătorilor și consumatorilor, transparența perfectă a pieței, mobilitatea perfectă a factorilor de producție, omogenitatea produselor, libertatea deplină de acțiune pe piață pentru entitățile economice. Acest tip de concurență nu există în realitate fiind considerată o situație ideală, rolul său fiind acela de a servi ca referință pentru analiza formelor de concurență reală.

Concurență imperfectă – existentă în realitatea cotidiană, caracterizată de aspecte precum: entități economice cu o forță economică diferită, accesul diferențiat la informații pentru participanții la acțiunile economice din cadrul pieței, accesul diferențiat la factorii de producție, diverse constrângeri pentru o parte din entitățile pieței, etc. Ca forme ale concurenței imperfecte regăsim: concurența monopolistică, monopolul, duopolul, oligopolul, monopsonul.

Concurența monopolistică – este cea mai apropiată de concurența perfectă, diferența între cele două tipuri de concurență contând în faptul că în cazul concurenței monopolistice apare *diferențierea produselor*, inexistentă în situația concurenței perfecte.

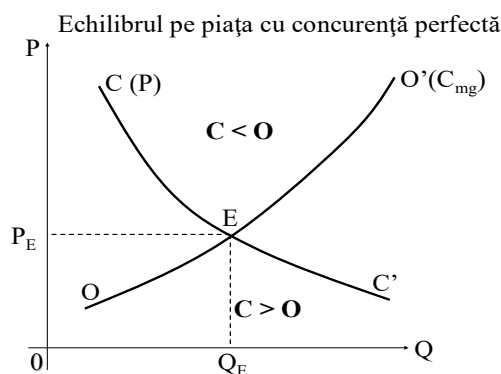
Monopolul – pe piață acționează o singură entitate economică aflată în postura de unic producător-furnizor a unui anumit bun economic sau serviciu, care nu poate fi substituit cel puțin pentru un timp; ofertantul unic se găsește în fața unui număr foarte mare de consumatori ai produselor sale.

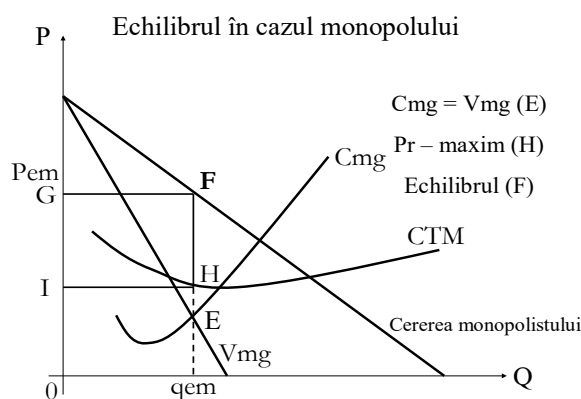
Duopolul – piață în cadrul căreia acționează două entități economice producătoare-furnizoare a unui bun economic sau serviciu, pe respectiva piață existând o multitudine de consumatori. (Vezi modelele de duopol Cournot respectiv Stackelberg).

Oligopolul – formă de organizare a pieței în care un număr restrâns de firme mari asigură cea mai mare parte a ofertei unui anumit bun economic, acesta fiind solicitat de un număr mare de consumatori.

Monopsonul – entitate economică aflată în situația de unic consumator al unui bun economic sau serviciu oferit de un număr mare de producători.

Echilibrul pieței – situația în care pe o anumită piață cantitatea de mărfuri cerută egalează la cel mai ridicat nivel posibil oferta de mărfuri. Punctul în care se realizează egalitatea cerere-ofertă de mărfuri poartă numele de *punct de echilibru al pieței* caracterizat de un anumit *volum al tranzacțiilor* (Q_E) respectiv *preț de echilibru* (P_E). În funcție de piețe pe care ne desfășurăm studiu echilibrul va îmbrăca o anumită formă de existență fiind caracterizat de condiții diferite.

Surplusul consumatorului – exprimă sporul de satisfacție pe care achizițiile succesive dintr-un bun oarecare, la un preț dat, îl produc unui individ (Vezi teoria consumatorului).

Surplusul producătorului – exprimă diferența dintre ceea ce producătorul primește prin prețul de echilibru și ceea ce el cheltuiește exprimat prin costul marginal.

TESTEAZĂ CE AI ÎNVĂȚAT

1. Prețul reprezintă:
  - a) cantitatea de monedă cerută și oferită pentru achiziționarea unei unități de bunuri de producție sau consum;
  - b) costul mărfii;
  - c) simbolul bănesc al schimbului dintre producător și consumator;
  - d) orice sumă de bani care face obiectul vânzării-cumpărării pe piață.

R:

2. Limita inferioară a prețului este dată de:
  - a) profitul anticipat;
  - b) prețul mondial al bunului;
  - c) costul de producție;
  - d) dorința vânzătorului.

R:

3. Care dintre următoarele reprezintă funcții ale prețului:
  - a) funcția de mijloc de schimb;
  - b) funcția de economisire;
  - c) funcția de distribuire a banilor;
  - d) funcția de motivare a producătorului
  - e) nici una dintre variantele de mai sus.

R:

4. În condiții de concurență, prețul unui bun tinde spre:
  - a) mărimea costului de producție;
  - b) nivelul său de echilibru;
  - c) valoarea bunului de substituție;
  - d) profitul realizat.

R:

5. Pe o piață perfect concurențială, statul intervine asupra nivelului prețurilor:
- prin stabilirea numărului de cumpărători ai unui bun;
  - prin indicarea tehnologiei de fabricație;
  - prin stabilirea unor plafoane de preț;
  - statul nu intervine asupra prețurilor.
- R:
6. Precizați în cazul cărui tip de piață, prețurile se stabilesc liber, pe baza raportului dintre cerere și ofertă:
- pe piața cu concurență perfectă;
  - pe piața de monopol;
  - pe piața cumpărătorilor;
  - pe piața produselor noi.
- R:
7. Atunci când pe piață oferta este mai mare decât cererea, prețul de vânzare:
- este inferior celui de echilibru;
  - este întotdeauna egal cu prețul de echilibru;
  - este superior celui de echilibru;
  - nu se poate preciza.
- R:
8. Pe piață, vânzătorii sunt interesați să obțină acel preț care:
- le asigură cumpărători doar pentru perioada imediat următoare;
  - le asigură cumpărători puțini, dar cerți, pentru intervale relativ lungi de timp;
  - le asigură maximizarea profitului;
  - le asigură consumul integral de resurse.
- R:
9. Pe piață cu concurență perfectă, prețul:
- nu se poate calcula;
  - nu poate fi influențat semnificativ de către agenții producători;
  - nu se poate forma;
  - este inferior celui *de monopol*.
- R:
10. Pe o piață de tip oligopol cooperant, format prin înțelegerea dintre 4 firme cu putere economică similară, care acționează pe aceeași piață, se poate spune:
- fiecare firmă va adopta, pe rând, strategia dominării pieței;
  - fiecare firmă va produce în limitele capitalului disponibil;
  - fiecare firmă va produce cca. 25% din oferta ramurii;
  - una din firme va domina piața, celelalte fiind în situația de *supuși*.
- R:
11. Care dintre următoarele afirmații referitoare la preț sunt adevărate:
- Prețurile *en-gros* sunt întotdeauna mai mari decât cele *en-détail*.
  - În economiile planificate, prețurile bunurilor de consum nu se majorează.
  - În concurența perfectă, prețul format este egal cu venitul mediu.
  - Pe piața de monopol, pe măsură ce firma reduce prețul și vinde mai mult, venitul marginal este mai mare decât prețul.
- R:
12. Prin concurență economică se poate înțelege:
- rivalitate între indivizi, care luptă pentru ceva ce nu pot obține toți;
  - politici sau strategii comerciale ale firmelor;
  - proces care elimină cooperarea;
  - o manifestare a liberei inițiative, fiecare subiect acționând din interes.
- R:

13. Printre funcțiile concurenței nu regăsim:
- stimularea progresului economic;
  - diferențierea agenților economici (salubritizează viața economică);
  - diferențierea și diversificarea ofertei, ceea ce duce la reducerea costurilor și chiar a prețurilor de vânzare;
  - diferențierea treptată și relativă a condițiilor de producție.
- R:
14. Concurența neloială mai este numită și:
- concurență incorectă;
  - concurență imperfectă;
  - concurență ilegală;
  - concurență perfectă.
- R:
15. Instrumentele utilizate în procesul concurențial pot fi:
- exclusiv instrumente economice;
  - exclusiv instrumente extraeconomice;
  - atât instrumente economice, cât și juridice;
  - atât instrumente economice, cât și extraeconomice.
- R:
16. Care dintre următoarele nu reprezintă trăsături ale concurenței perfecte:
- atomicitatea ansamblului economic;
  - omogenitatea produsului;
  - mobilitate redusă a factorilor de producție;
  - intrarea și ieșirea liberă în și de pe orice piață.
- R:
17. Despre concurența imperfectă se poate spune că:
- nu există, în economia reală;
  - poate îmbrăca forma monopolului;
  - apare atunci când lipsește una din trăsăturile concurenței perfecte;
  - este sinonimul concurenței pure.
- R:
18. Care dintre următoarele reprezintă trăsături ale concurenței monopolistice:
- diferențierea mărfurilor;
  - numărul mare de vânzători;
  - înlocuirea concurenței prin produse cu cea prin prețuri;
  - intrarea relativ facilă pe piață.
- R:
19. O piață pe care acționează un număr mare de agenți economici ofertanți, care se confruntă cu cererea formulată de un singur agent economic (consumator), este o piață cu concurență de tip:
- oligopol;
  - oligopson;
  - monopson;
  - monopol.
- R:
20. Atunci când agentul economic este cel care are inițiativa și duce o politică vizând creșterea cotei de piață sau de cucerire a noi piețe, concurența este:
- defensivă;
  - activă;
  - ofensivă;
  - pasivă.
- R:

21. Putem vorbi de oligopol atunci când:
- a) pe piață se manifestă un număr relativ redus de agenți economici ofertanți și un număr ridicat de agenți purtători ai cererii;
  - b) numărul agenților economici ofertanți este mare și există un singur reprezentant al cererii (consumator);
  - c) avem un unic ofertant și un unic reprezentat al cererii (cumpărător);
  - d) nici una din variantele de mai sus nu este corectă.
- R:
22. O piață pe care se manifestă un singur ofertant și un singur reprezentat al cererii (cumpărător), este o piață cu concurență de tip:
- a) monopson;
  - b) oligopol;
  - c) oligopson;
  - d) monopol bilateral.
- R:
23. Care dintre următoarele afirmații referitoare la concurență sunt adevărate:
- a) este un factor de stimulare pentru agenții economici dintr-o anumită ramură;
  - b) în anumite situații, reprezintă un factor coercitiv (determinat de condițiile pieței);
  - c) indică întotdeauna o stare conflictuală;
  - d) în orice situație, reprezintă un model de comportament.
- R:
24. Pe piața cu concurență perfectă echilibrul pe termen scurt se realizează atunci când:
- a) toate resursele au fost utilizate și transformate în produse finite;
  - b) costul marginal al firmei atinge nivelul prețului de pe piața respectivă;
  - c) firma obține profit;
  - d) firma și-a epuizat toate stocurile.
- R:
25. Avem de a face cu echilibru instantaneu, atunci când:
- a) cererea se modifică datorită modificărilor survenite în cadrul preferințelor consumatorilor, fie ele și sezoniere;
  - b) perioada analizată e mai mică de o lună;
  - c) cererea se modifică, dar oferta e rigidă;
  - d) cererea se modifică și produceri reacții imediate ale ofertei.
- R:
26. În cazul unui monopol, pentru a obține profitul maxim, trebuie îndeplinită următoarea condiție:
- a) $P=Cmg$;
  - b) $Vmg=P$;
  - c) $Cmg=Vmg$;
  - d) $CF=Vmg$.
- R:
-

SĂ APLICĂM CE AM ÎNVĂȚAT!

FORMULE DE CALCUL

Venitul marginal

$$Vmg = \frac{\Delta VT}{\Delta Q} = \frac{VT_1 - VT_0}{Q_1 - Q_0}; Vmg = \frac{\partial VT}{\partial Q} = (VT)'$$

Profitul marginal

$$Pr_{mg} = \frac{\Delta Pr}{\Delta Q} = \frac{Pr_1 - Pr_0}{Q_1 - Q_0}; Pr_{mg} = \frac{\partial Pr}{\partial Q} = (Pr)'$$

Maximizarea profitului în concurența perfectă

Când $(Pr)' = 0 \Rightarrow Pr = \max \Leftrightarrow (VT - CT)' = 0$; în acest caz $Vmg = Cmg = P$

Echilibrul pieței cu concurență perfectă

$$C_{(X)} = O_{(X)} \Rightarrow P_E; Q_E$$

unde: $C_{(X)}$ - cererea pieței pentru un bun X

$O_{(X)}$ - oferta pieței pentru un bun X

P_E, Q_E - preț și cantitate de echilibru pentru bunul X

Echilibrul pieței de monopol

$$Cmg = Vmg \Rightarrow P_E; Q_E$$

APLICAȚII

1. Oferta pentru un bun de consum are următoarea funcție: $O(X) = 1500 + 30P$. Dacă pe piață nivelul cererii, corespunzător echilibrului, atinge 2100 bucăți, calculați prețul de echilibru corespunzător.
2. Pe o piață funcția ofertei unei firme este: $O(X) = 2500 + 10P$, cererea în condiții de echilibru fiind de 50.000 bucăți. a) Calculați nivelul prețului de echilibru pentru bunul X; b) Dacă pe piață acționează 50 de firme identice, calculați nivelul ofertei totale.
3. Pe o piață funcția cererii este $Q_C = 200 - 2 \cdot P$ iar funcția ofertei este $Q_O = 150 + 3 \cdot P$. Ținând seama de condițiile echilibrului pieței să se calculeze prețul și cantitatea corespunzătoare stării de echilibru. Reprezentați grafic problema.
4. Pe o piață la momentul t_0 funcția cererii este $Q_C = 2200 - 40 \cdot P$ iar funcția ofertei este $Q_O = 1000 + 20 \cdot P$, iar în perioada t_1 funcțiile devin $Q_C = 1900 - 50 \cdot P$ respectiv $Q_O = 1200 + 20 \cdot P$. Ținând seama de condițiile echilibrului pieței să se calculeze prețul și cantitatea corespunzătoare stării de echilibru. Determinați coeficienții de elasticitate ai cererii respectiv ofertei în funcție de preț. Reprezentați grafic echilibrul corespunzător celor două momente de timp.

5. Pe o piață cu concurență perfectă oferta totală este descrisă de următoarea funcție $O(X) = 2000 + 25P$, funcția pentru cererea totală corespunzătoare fiind: $C(X) = 2500 - 15P$. a) Determinați prețul și cantitatea corespunzătoare stării de echilibru al pieței; b) Dacă nivelul prețului este 10 u.m., ce se constată pe respectiva piață? Reprezentați grafic problema.
6. Pe o piață perfect concurențială funcția ofertei totale pentru un bun X este $O(X) = 1000 + 10P$, iar pentru cererea totală corespunzătoare funcția fiind: $C(X) = 1500 - 10P$. Determinați prețul și cantitatea corespunzătoare stării de echilibru al pieței. Reprezentați grafic problema.
7. O firmă care acționează pe o piață perfect concurențială își vinde produsul la un preț unitar de 125 u.m. / bucată. Cantitatea produsă și costul corespunzător sunt redată în următorul tabel:

Cantitate	1	2	3	4	5
Cost total	150	300	500	650	750

Reprezentați grafic curbele venitului total, venitului total mediu, venitului marginal, costului total, costului total mediu, profitului.

8. Funcția costului total pentru o firmă ce acționează pe o piață cu concurență perfectă este: $CT = 4Q^2 + 6Q + 20$. Dacă prețul pieței pentru bunurile realizate de firmă este 70 u.m. / bucată, calculați nivelul producției și profitul în condițiile maximizării acestuia.
9. Prețul bunului X, pe o piață perfect concurențială, este 25 u.m. / bucată. În cazul în care costul total al firmei producătoare a bunului X este descris de funcția $CT = 10Q^2 + 5Q + 5$ determinați nivelul producției și profitul în condițiile maximizării acestuia.
10. Pe o piață acționează 100 de firme identice care se comportă în sistem de concurență perfectă. Cunoscând că funcția costului total este $CT(q) = 5q^2$, iar curba cererii pe piața produsului respectiv este dată de funcția $C = 420 - 25p$, să se determine: a) prețul și cantitatea care asigură atingerea echilibrului pe piața respectivă; b) nivelul profiturilor individuale ale firmelor, precum și nivelul profitului global.
11. În cazul unei piețe de monopol funcția cererii este descrisă de ecuația $Q = 300 - 0,2P$, funcția costului total al monopolului fiind $CT = 10 + 20Q$. Calculați producția, prețul și profitul în condițiile maximizării acestuia din urmă.
12. Funcția veniturilor medii obținute de o firmă aflată în poziție de monopol este dată de relația $VM = 2000 - 4Q$. Având în vedere că firma urmărește ca strategie de acțiune maximizarea cifrei sale de afaceri, să se determine cantitatea aferentă producției optime.
13. Costul marginal al unei firme care deține monopolul în domeniul comercializării telefoanelor mobile pe o piață oarecare este $C_{mg} = 7Q + 10$. Cererea totală cu care se confruntă are funcția $Q = 100 - 2P$. Determinați: a) prețul și producția care asigură maximizarea profitului; b) profitul maxim obținut în condițiile date.
14. O firmă are funcția costului total $CT = 0,1Q^2 + 1000$. Firma se confruntă cu întreaga cerere a bunului X, de pe o poziție de monopol. Știind că funcția cererii este $Q = 840 - 4P$, să se determine: a) producția și prețul de vânzare care asigură firmei maximizarea profitului; b) profitul mediu și profitul total; c) efectul creșterii cu 10% a costurilor fixe asupra producției optime și a profitului.

15. Profitând de poziția sa de monopol, o firmă vinde produsele sale pe două piețe distincte (piața internă și o piață externă oarecare, folosind politica discriminării prin preț), la prețuri diferite. Astfel, pe piața internă, prețul are funcția $P_1 = 13 - 0,1Q_1$, iar funcția prețului de pe piața externă este dată de relația $P_2 = 15 - 0,1Q_2$. Dat fiind faptul că funcția costului total al firmei respective este $CT = 0,05Q^2 + 5$, să se afle: a) cantitatea vândută și prețul de pe fiecare piață; b) profitul total al firmei. c) Cât ar fi fost profitul dacă se vindea toată marfa la un preț unic (prețul mai mare)?
16. O firmă aflată în poziție de monopol își comercializează producția pe piață conform unei funcții a cererii de forma $Q = 50 - 0,25 \cdot P$. Producția firmei este obținută în cadrul a două puncte de lucru distincte, caracterizate de următoarele funcții de cost: $CT_1 = 100 + 2Q_1^2$, respectiv $CT_2 = 200 + 2Q_2^2$. Să se determine: a) cantitatea pe care firma trebuie să o producă în fiecare dintre cele două puncte de lucru pentru a-și maximiza profitul; b) prețul de vânzare pe piață a acestor produse; c) profitul maxim obținut în condițiile date.
-

RĂSPUNSURI

Capitolul 1. Economia. Noțiuni introductive

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	a	c	d	a	b	b	a	d	d
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a	b	b	c	b	b	c	a	a	b c
21	22	23	24	25					
a c	c e	b	a	A, F, F, F, F					

APLICAȚII

1. $\Delta CA=65,5$ mil, $\Delta\% CA=35,02\%$.
2. $\Delta\%V=25\%$
3. Numărul muncitorilor a scăzut cu 20%.
4. $P_1=121,5$ dolari/baril.
5. $P_0=450$ u.m., $\Delta P=450$ u.m., $\Delta\%P=100\%$, $I_p=200\%$
6. $V_0=2.400$ u.m.
7. $V_0=2.250$ u.m.
8. $r_d=20,8\%$.
9. $r_d=24\%$.
10. $\Delta\% = 20,96\%$.
11. Cu 2% mai mare.
12. Producția a scăzut cu 6,25%.

Capitolul 2. Activitatea, trebuințele, interesele economice

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
d	c	d	d	a	b	a	d	e	c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
e	d	a	b	b	d	b	a c	b	F,A,A,F,F, F,F,F,F,F
21	22	23	24	25	26	27	28	29	
a	e	b	a	a b	b	a	d	d	

Capitolul 3. Comportamentul consumatorului

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
d	b d	b e	a	a c d	b c d	c	C	a d	c d
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
c	d	d	b	a	b	c	D	d	d
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
c	a	a	b	b	a	d	a	b	c
31	32	33	34	35	36				
a	d	b	b	a	a				

APLICAȚII

- $U_T = 480, 920, 1310, 1640, 1890, 2065, 2185$.
- 38 utili.
- $U_T = 40, 70, 90, 100, 105, 105, 100, 90$.
 $U_{mg} = 40, 30, 20, 10, 5, 0, -5, -10$.
- $U_{mg4} = 3$ utili.
- $U_{i1} = 15$ utili, ... $U_{i8} = 8$ utili.
- $U_{Tmax} = 200$.
- $U_{mgx} = 12x^2y^2$; $U_{mgy} = 8x^3y$.
- $U_{mgx} = 15x^2y$; $U_{mgy} = 5x^3 + 10$.
- $2A + 1B$, $R_{ms} = 1$, $U_{Toptim} = 40$.
- $x = y = 4$; $U_{Toptim} = 76$.
- $X = 126, 25$ buc, $Y = 247, 5$ buc.

12. $P_x=20$ u.m., $P_y=10$ u.m.
 13. $X=133,3$; $Y=119,9$; $RMS=1,6$.
 14. a) $X=Y=35$; b) $X=Y=52,5$; c) $RMS=2$.

Capitolul 4. Cererea de mărfuri

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b	a	c	c	c d	a b	d	c	b c	c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
b d	c	a b d	a	b	a	b	a	b	b
21	22	23	24						
c	b	a	b						

APLICAȚII

- $K_{ecv} = 4$, cerere elastică, bun normal (superior).
- $K_{ecpX} = -0,66$, cerere atipică, bun inferior; $K_{ecpY} = 0,5$, cerere inelastică, bun normal.
- $K_{ecvX} = 1/15$, cerere inelastică, bun normal, $K_{ecvY} = -1/12$, cerere atipică, bun inferior.
- $K_{ecp} = 0,8$, cerere inelastică, bun normal.
- cantitatea cerută a scăzut cu 10,5%.
- a) $Q = 34,375$ buc; b) $T_0 = 5.000$ u.m., $T_1 = 4296,875$ u.m. $\Delta T = -703,125$,
 $\Delta \%T = -14\%$.
- $V_0 = 400$ u.m., $\Delta \%V = 25\%$.
- a) $Q_1 = 24$ buc, b) $\Delta Q = 4$ buc, $\Delta \%Q = 20\%$, c) $\Delta T = 4.000$ u.m., $\Delta \%T = 20\%$.
- a) $Q_1 = 45$ buc, b) $\Delta Q = -5$ buc, $\Delta \%Q = -10\%$, c) $\Delta T = -10.000$ u.m., $\Delta \%T = -10\%$.
- $K_{eci} = -0,8$; bunuri complementare.
- $K_{eci} = 0,4$; bunuri substituibile.
- $K_{ecp} = 1,77$; cerere elastică, bun normal (superior).
- $K_{ecv} = 1,6$; cerere elastică, bun superior.
-
- $K_{ecp} = -2$, cerere atipică.
- $K_{ecp} = 2$ cerere elastică.

Capitolul 5. Comportamentul producătorului

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a c	a b e	a c	b c	a	a c e	c	b	a	c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a b	b	b d	a d	b	a c	b	b c	a b	d
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
c	a	b d	b	b	b	c	b	a c	a
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
b	d	D	a b	c	c	d	d	a b d	b

APLICAȚII

- $W_K = 0,01; 0,02; 0,03; 0,044; 0,05; 0,053; 0,055; 0,056.$
 $W_L = 2; 3,57; 4,5; 5,71; 5,26; 4,6; 4,46; 4,33.$
 $W_{mgK} =$
 $W_{mgL} =$
- $\Delta = 0,67$ $\Delta\% = 25\%$
- $\Delta = 0,03$ $\Delta\% = -12\%$
- Sporul de productivitate este de 0,625 bucăți.
- $\Delta L = 600$ lucrători.
- rămâne constantă.
- $\Delta\% = 15\%$
- $RMSB/A = 0,66$
- $RMSB/A = 2$
- $RMSK/L = 0,625$
- $RMSL/K = 120$
- $W_{mgL} = 12K$, $W_{mgK} = 12L$.
- b) 16 bucăți.
- a) $L = 75$, $K = 50$, b) $RMS = 0,66$.
- $PL = 75$ u.m., $PK = 37,5$ u.m.
- $L = 20$, $K = 20$, $RMSL/K = 0,5$.
- a) $\alpha = 1,4$; b) $Q1 = 4Q0$.
- a) $K = 25$, $L = 10$; b) 0,4; c) randamente de scară crescătoare.
- a) $0 = 1,5$; $1 = 1,125$; b) $\Delta\% = -25\%$; c) $W_{mgK} = 3$.

Capitolul 6. Costurile de producție

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
c	d	c	b	b	a	b	c	a	c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
b	d	b	a	a	b	a c d	a	c	d
21	22	23							
d	c	a							

APLICAȚII

1. –
2. $K_f = 8800$ u.m., $T_{at} = 11$ ani.
3. a) 100.000 u.m., 75.000 u.m., 50.000 u.m., 25.000 u.m., b) 62.500 u.m.
4. $\Delta\% CTM = -50\%$.
5. $\Delta\% CTM = 66,66\%$.
6. $CT_{febr} = 60.000$ u.m.
7. a) $CFM_0 = 300$ u.m., $CFM_1 = 250$ u.m., b) $CVM_0 = 700$ u.m., $CVM_1 = 595$ u.m., c) $\Delta CV = 140.000$ u.m., $\Delta\% CV = 2\%$.
8. $C_{mg} = 80$ u.m.
9. a) $CA = 75.000$ u.m., b) $CT = 321.000$ u.m., $CTM = 64,2$ u.m., c) $CF = 86.000$ u.m., $CFM = 17,2$ u.m., d) $CV = 235.000$ u.m. $CVM = 47$ u.m.
10. $CT = 1.380.000$ u.m., $CF = 380.000$ u.m., $CV = 1.000.000$ u.m., $CTM = 13,8$ u.m., $CFM = 3,8$ u.m., $CVM = 10$ u.m.
11. $CF = 16$ mil.u.m., $CV = 32$ mil.u.m.
12. $CMF = 100.000$ u.m.
13. $CT = 83.010$ u.m., $CF = 90$ u.m., $CV = 82.920$ u.m., $CTM = 2.767$ u.m., $CFM = 3$ u.m., $CVM = 2.764$ u.m., $C_{mg} = 8.224$ u.m.
14. $CF = 180$, $CV = 17.120$, $CFM = 9$, $CVM = 856$, $CTM = 865$, $C_{mg} = 2.516$

Capitolul 7. Profitul

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b c	c	c	a d		c e	d f	a b	d	b
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a c	a	c d	a	c	a	b	a c	b	a
21	22	23	24						
d	d	a	b						

APLICAȚII

1. $Pr = 5.000$ u.m.
2. $Pr = 25.000$ u.m., $Rpr/CA = 25\%$, $Rpr/CT = 20\%$.
3. $Rpr/CT = 33,33\%$.
4. $\Delta CT = -12$ mil. u.m.
5. $Rpr/CT = 20\%$.
6. a) $CA = 2$ mil.u.m., b) $CM = 1,2$ mil.u.m., c) $CS = 0,3$ mil.u.m, d) $Rpr/CT = 33,3\%$.
7. a) $CA = 3$ mil, b) $Rpr/K = 2,5\%$, $Rpr/CT = 6,25\%$, $Rpr/Kp = 20\%$.
8. $CS = 900.000$ u.m.
9. $Kc = 45$ u.m.
10. $Q = 2.000$ buc.
11. $Pr_{net} = 84$ mil. u.m.
12. a) $Pr_{brut} = 15$ mil.u.m., b) $Pr_{net} = 12,6$ mil.u.m., c) $Supraprofit = 2$ mil.u.m.
13. $\Delta Pr = 12.500$ u.m., $\Delta\%Pr = 18,51\%$.
14. $\Delta\%Pr = 32,22\%$.
15. a) $Pr_0 = 28$ mil.u.m., $Pr_1 = 51,75$ mil.u.m, b) $Rpr/CT_0 = 164,7\%$, $Rpr/CT_1 = 191,6\%$, c) $IR_{pr/CT} = 116,33\%$.
16. a) $A = 40$ mil.u.m., b) $Pru = 5$ mil.u.m., c) $Rpr/CT = 10\%$, $RprK = 5\%$, $Rpr/Kp = 8,33\%$.
17. $CF = 120$, $CV = 6Q - 6Q^2 + 3Q^3$, $CFM = 120/Q$, $CVM = 6 - 6Q + 3Q^2$, $CTM = 6 - 6Q + 3Q^2 + 120/Q$, $Cmg = 6 - 12Q + 9Q^2$, prag de faliment $Q = 1$, $CF = 120$, $CV = 3$, $CT = 123$, $CFM = 120$, $CVM = 3$, $CTM = 123$.

Capitolul 8. Oferta de mărfuri

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b	c	ad	b d	d	a b	a	c	c	b c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
c	b d	c	a b d	a	b	a c d	c	c	c

APLICAȚII

- KeopX = 1, ofertă cu elasticitate unitară, bun normal, KeopY = - 0,875, ofertă atipică.
- Keop = 0,75, ofertă inelastică.
- V1 = 1.000 u.m., $\Delta\%V = 100\%$
- Q1 = 1,03 mil.t., $\Delta\%T = 12,26\%$
- Keop = - 1,53, ofertă atipică.
- Q1 = 5,68 bucăți, T0 = 1.250 u.m., T1 = 1300 u.m., $\Delta\%T = 4\%$.
- a) Q1 = 465 bucăți, b) $\Delta Q = -135$ bucăți, $\Delta\%Q = - 22,5\%$, c) T0 = 1.200.000 u.m., T1 = 697.500 u.m., $\Delta\%T = - 41,87\%$, d) Pr0 = 240.000 u.m., Pr1 = 162.750 u.m.
-
- Keop = 2
- Keop = 0,657
- Keov = 0,36
- 100%, 76,92%.
- Keop = $0.83P / (0.83P - 7)$.

Capitolul 9. Prețurile de vânzare și concurența economică

TESTE GRILĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	c	e	b	d	a	A	c	b d	c
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
c	b d	d	b	d	c	b c	a	c	c
21	22	23	24	25	26				
a	d	a b	b	c	c				

APLICAȚII

1. $P_E=2$ u.m.
  2. $P_E=4750$ u.m., Oferta totală = 2.500.000 bucăți
  3. $P_E=10$ u.m., $Q_E=180$ bucăți
  4. $P_{E0}=20$ u.m., $Q_{E0}=1400$ bucăți, $P_{E1}=10$ u.m., $Q_{E1}=140$ bucăți
  5. $P_E=12,5$ u.m., $Q_E=2312,5$ bucăți, Exces de Cerere de 100 bucăți
  6. $P_E=25$ u.m., $Q_E=1250$ bucăți
  7. -
  8. $Q=8$ bucăți, $Pr_{max}=236$ u.m.
  9. $Q=1$ bucată, $Pr_{max}=5$ u.m.
  10. a) $p=12$; $q=1.2$. b) $pr_i=7.2$; $Pr_T=720$.
  11. $P_E=760$ u.m., $Q_E=148$ bucăți, $Pr=109.510$ u.m.
  12. $Q=250$ bucăți.
  13. a) $P_E=47,5$ u.m., $Q_E=5$ bucăți; b) $Pr=172,5$ u.m.
  14. a) $P_E=135$ u.m., $Q_E=300$ bucăți; b) $Pr=30.500$ u.m., $Pr_u=101,6$ u.m.; c) $Q_E=cst$, $Pr=30.400$ u.m.
  15. a) $Q_1=30$ bucăți, $P_1=10$ u.m., $Q_2=40$ bucăți, $P_2=11$ u.m.; b) $Pr=490$ u.m., $Pr_1=475$ u.m.
  16. a) $Q_1=10$ buc.; $Q_2=10$ buc. b) $P=120$ u.m. c) $Pr_{max}=1700$ u.m.
-

BIBLIOGRAFIE

1. A.S.E., Facultatea de Economie Generală, Catedra de Economie politică, *Economie politică. Aplicații*, Editura Economică, București, 1997.
2. Abraham-Frois, Gilbert, *Economia politică*, Ed. Humanitas, București, 1994
3. Angelescu, Coralia (coordonator), *Dicționar de Economie*, Ediția a doua, Editura Economică, București, 2001.
4. Beardshaw, John, *Economics, A Student's Guide*, Third Edition, Pitman Publishing, London, 1992.
5. Bodea, Gabriela (coordonator), *Aplicații de micro și macroeconomie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2007.
6. Bodea, Gabriela, *Microeconomia: principiile și mecanismele jocului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
7. Bodea, Gabriela, *Teorie micro și macroeconomică*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2001.
8. Ciobanu, Gheorghe (coordonator), *Microeconomie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2010.
9. Ciucur, Dumitru (coordonator), *Economie. Aplicații*, Ediția a patra, Editura Economică, București, 2003.
10. Ciucur, Dumitru, Gavrilă, Ilie, Popescu, Constantin, *Economie. Manual universitar*, Ediția a doua, Editura Economică, București, 2001.
11. Clipa, Neculai, *Economie: întrebări, teste și probleme*, Editura Plumb, Bacău, f.a.
12. Cocioc, Paul, Jula, Octavian, *Complemente de microeconomie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2007.
13. Didier, Michel, *Economia: regulile jocului*, Editura Humanitas, București, 1994.
14. Genereux, Jacques, *Economie politică. Microeconomie*, Editura All Beck, București, 2000.
15. Ghișoiu, Magdalena, Cocioc, Paul, *Economie generală*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1999.
16. Heyne, Paul, *Modul economic de gândire*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991.
17. Kirițescu, Costin C., *Moneda, mică enciclopedie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
18. Luțaș, Mihaela, *Fundamentele economiei de piață*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2003.
19. Luțaș, Mihaela, Ghișoiu, Magdalena, *Economie politică. Culegere de teste și probleme*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2004.
20. Popescu, Gheorghe, *Evoluția gândirii economice*, Editura George Barițiu, Cluj-Napoca, 2002.
21. Postelnicu, Gheorghe, *Elemente de microeconomie*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
22. Roatiș, Florian, *Economie*, Ediția a II-a, Editura Polirom, București, 1999.
23. Samuelson, Paul A, Nordhaus, William D., *Economie politică*, Editura Teora, București, 2000.
24. Stiglitz, Joseph E, *Principles of Microeconomics*, W.W.Nordon & Company, New York and London, 1993.
25. Voicu, Mariana, *Economie. Culegere de probleme rezolvate*, Editura All, București, 2001.

ANEXĂ

I. Reguli de derivare:

1. $(f \pm g)' = f' \pm g'$, $(\lambda f)' = \lambda f'$;
2. $(fg)' = f'g + fg'$;
3. $\left(\frac{f}{g}\right)' = \frac{f'g - fg'}{g^2}$
4. $(g(f))' = g'(f) \cdot f'$; $(f^{-1})' = \frac{1}{f'(f^{-1})}$

II. Tabloul de derivare al unor funcții elementare:

Funcția	Derivata	Domeniul de derivabilitate
c (constantă)	0	$\mathbf{R}$
x	1	$\mathbf{R}$
x^n , $n \geq 1$ întreg	nx^{n-1}	$\mathbf{R}$
x^r , r real	rx^{r-1}	cel puțin $(0, +\infty)$
$\sqrt{x}$	$\frac{1}{2\sqrt{x}}$	$(0, +\infty)$
$\ln x$	$\frac{1}{x}$	$(0, +\infty)$
e^x	e^x	$\mathbf{R}$
a^x , $a > 0$, $a \neq 1$	$a^x \ln a$	$\mathbf{R}$

ISBN: 978-606-37-2625-5